

OTSUS

28.12.16 nr 9.1-3/16-015

OÜ Raven veeteenuse hinna kooskõlastamine

1. Haldusmenetluse alustamine

08.11.2016 registreeriti Konkurentsiametis (edaspidi KA) OÜ Raven (edaspidi Raven) taotlus veeteenuse hinna kooskõlastamiseks koos selle aluseks oleva dokumentatsiooniga (edaspidi Hinnataotlus).

Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni seaduse¹ (edaspidi ÜVVKS) § 14² lg 1 kohaselt, kui vee-ettevõtja tegevuspiirkond asub reoveekogumisalal, mille reostuskoormus on 2000 inimekvivalenti (edaspidi ie-d) või enam, koostab ta Hinnataotluse ning esitab selle enne veeteenuse hinna kehtestamist koos põhiteenustega seotud teenuste hinnakirja ja muu hinnataotluse aluseks oleva dokumentatsiooniga kooskõlastamiseks KA-le.

ÜVVKS § 14² lg 2 järgi, kui vee-ettevõtja tegevuspiirkond asub reoveekogumisalal, mille reostuskoormus on alla 2000 ie või väljaspool reoveekogumisala, esitab ta hinnataotluse ÜVVKS § 14² lg 1 sätestatud alustel ja korras kooskõlastamiseks valla- või linnavalitsusele, kes kontrollib hinnataotluse vastavust ÜVVKS-ile ja selle alusel kehtestatud kohaliku omavalitsuse õigusaktidele, sealhulgas ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

ÜVVKS § 14 lg 6 tulenevalt võib vee-ettevõtja, kes osutab veeteenust mitmel erineval reoveekogumisalal, kõigi piirkondade osas kehtestada ühise veeteenuse hinna, arvestades ÜVVKS § 14 lg 2 nimetatud summaarseid vee-ettevõtja kulusid.

ÜVVKS § 14¹ lg 3 sätestab, et kui vee-ettevõtja osutab ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni teenust nii üle kui ka alla 2000 ie suuruse reostuskoormusega reoveekogumisalal, kuid soovib hinnataotluse alusel kehtestada nende piirkondade jaoks ühesuuruse veeteenuse hinna summaarsete kulutuste alusel, esitab ta kõiki reoveekogumisalasid hõlmava hinnataotluse kooskõlastamiseks KA-le.

08.09.2009 Raasiku Vallavolikogu otsusega nr 56 on Raven määratud vee-ettevõtjaks ja kehtestatud talle tegevuspiirkond.

---

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/123122014023>

Raven osutab veeteenust Raasiku vallas järgmistes piirkondades ja reoveekogumisaladel²:

Piirkond	Reoveekogumisala	Registrikood	Reostuskoormus (ie)
Aruküla alevik, Kalesi küla	Aruküla	RKA0370025	2000
Raasiku alevik	Raasiku	RKA0370022	1400
Peningi küla	Peningi	RKA0370023	200
Härma küla	Härma	RKA0370024	100
Perila küla asub väljaspoolt reoveekogumisala			

Vastavalt eespool toodule on Ravenil alljärgnevad võimalused veeteenuse hinna kehtestamiseks:

- 1) ühine hind kogu tegevuspiirkonnas kõikide reoveekogumisalade summaarsete kulutuste alusel, kusjuures vee-ettevõtja esitab hinnataotluse kooskõlastamiseks KA-le (ÜVVKS § 14¹ lg 3 ja ÜVVKS § 14 lg 6);
- 2) erinevad hinnad erinevatel reoveekogumisaladel, kusjuures
  - reoveekogumisalal üle 2000 ie või nendel reoveekogumisaladel kus ettevõtja soovib kooskõlastada ühist hinda kogu tegevuspiirkonnas, hinna kehtestamiseks esitab vee-ettevõtja hinnataotluse kooskõlastamiseks KA-le (ÜVVKS § 14² lg 1 või ÜVVKS § 14¹ lg 3 ja ÜVVKS § 14 lg 6) ja
  - ülejäänud reoveekogumisaladel (alla 2000 ie) hinna kehtestamiseks esitab vee-ettevõtja hinnataotluse kooskõlastamiseks kohalikule omavalitsusele (ÜVVKS § 14² lg 2).

ÜVVKS § 14 lg 6 ja ÜVVKS § 14¹ lg 3 lähtuvalt soovis Raven kooskõlastada ühise veeteenuse hinna kõikide reoveekogumisalade summaarsete kulude alusel.

ÜVVKS § 14 lg 1 kohaselt võib veevarustuse ning reo-, sademe- ja dreanaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise eest võtta alljärgneva tasusid (edaspidi veeteenuse hind):

- 1) tasu võetud vee eest;
- 2) tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest;
- 3) tasu sademe- ja dreanaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise eest;
- 4) abonenttasu.

ÜVVKS § 14 lg 2 kohaselt kujundatakse veeteenuse hind selliselt, et vee-ettevõtjal oleks tagatud:

- 1) põhjendatud tegevuskulude katmine;
- 2) investeeringud olemasolevate ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemide jätkusuutlikkuse tagamiseks;
- 3) keskkonnanõuete täitmine;
- 4) kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine;
- 5) põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt;
- 6) ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni, sealhulgas sademeveekanaliseerimise arendamine ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava alusel konkreetses arenduspiirkonnas, kus ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga ühendatakse rohkem kui 50 protsenti elamuid, mille ehitusluba on välja antud enne 1999. aasta 22. märtsi.

ÜVVKS § 14² lg 1 tulenevalt peab Hinnataotluse aluseks olev dokumentatsioon KA-l võimaldama kontrollida, et taotletud hind sisaldaks üksnes ÜVVKS § 14 lg 2 ettenähtud põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust.

² <http://register.keskkonnainfo.ee/envreg/main?list=KOGA&mount=view>

Haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 5 lg 1 lähtuvalt on KA-l õigus määrata kaalutusõiguse alusel menetlustoimingu vorm. Eeltoodust tulenevalt on KA välja töötanud ja avaldanud oma koduleheküljel hinna taotlemise vormid (edaspidi Küsimustik) exceli tabelite kujul: „Detailne küsimustik vee-ettevõtjatele“ ja „Lihtsustatud küsimustik vee-ettevõtjatele“³. Küsimustikud on välja töötatud konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 18¹; ÜVVKS § 7² lg 1, 2, 3 ja ÜVVKS § 14 lg 1, 2 lähtuvalt ning täidetult sisaldavad andmeid, mis vastavalt ÜVVKS § 14² lg 1 võimaldavad KA-l kontrollida, et taotletud hind sisaldaks üksnes ÜVVKS § 14 lg 2 ettenähtud põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust. Küsimustike täitmisel on võimalik juhinduda KA poolt välja töötatud ja koduleheküljel avaldatud „Hinnataotluse esitamise juhendist“⁴.

ÜVVKS § 14 lg 9 lähtuvalt töötab KA välja juhendi „Veeteenuse hinna arvutamise soovituslikud põhimõtted“ (edaspidi Juhend) ning avaldas selle oma koduleheküljel⁵. Juhendi välja töötamisel on arvestatud ÜVVKS § 14, 14¹, 14² sätetega, millest tulenevalt kujuneb veeteenuse hind vee-ettevõtja põhjendatud kulude, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse summa jagamisel müügiühikuga (Juhendi p-d 7.3; 7.5; 7.6), s.t kulupõhiselt. Juhend on hinnataotluse kooskõlastamise käigus halduseeskirjana KA-le abistavaks vahendiks ning on KA-le siduv. Juhendi eesmärk on sõnastada meetodilised alused, millest KA lähtub talle ÜVVKS alusel pandud hinnaregulaatori ülesannete täitmisel. Halduseeskirja normid omandavad faktilise välismõju nende kohaldamise tulemusena. Juhendit kohaldatakse järgitakse võrdse kohtlemise ning proportsionaalsuse põhimõtet. Juhendis kasutatud põhimõtted on kooskõlas ÜVVKS § 16 lõigete 9 ja 10 alusel majandus- ja kommunikatsiooniministri poolt kehtestatud määrusega „Veeteenuse ajutise hinna kehtestamise kord ja tingimused“⁶ (edaspidi Vee Määrus). Vee Määrust rakendatakse ÜVVKS § 16 lg 9 alusel ajutise veeteenuse hinna kehtestamisel juhul, kui vee-ettevõtja osutab veeteenust hinnaga, mis ei vasta ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatule ning vee-ettevõtja on jätnud täitmata KA ettekirjutuse.

ÜVVKS § 14² lg 7 tulenevalt peab vee-ettevõtja KA-l lubama käesolevas seaduses sätestatud ülesannete täitmisel kontrollida oma raamatupidamist, põhjendada veeteenuse hinna moodustamise aluseid ning andma oma majandustegevuse kohta vajalikke selgitusi.

ÜVVKS § 14² lg 9 kohaselt on KA-l ja kohalikul omavalitsusel õigus nõuda vee-ettevõtjalt ja vee-ettevõtjaga seotud füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt ning nende esindajatelt, samuti riigiasutustelt ja nende ametiisikutelt lisaandmeid, kui ÜVVKS-s sätestatud ülesannete täitmiseks vajalikud andmed ei ole avalikult kättesaadavad.

ÜVVKS § 14² lg 4 lähtuvalt tehakse hinnataotluse kooskõlastamise otsus 30 päeva jooksul **nõuetekohase taotluse saamisest arvates**. Eriti keeruka või töömahuka taotluse menetlemisel võib KA või kohalik omavalitsus pikendada seda tähtaega 90 päevani, teatades tähtaja pikendamisest taotluse esitajale enne esialgse tähtaja möödumist.

³ Avaldatud KA koduleheküljel: <http://www.konkurentsiamet.ee> rubriigis Regulatsiooniteenistus/ Vesi/ Hinnaregulatsioon/ Hinnataotluse vormid.

⁴ Avaldatud KA koduleheküljel: <http://www.konkurentsiamet.ee> rubriigis Regulatsiooniteenistus/ Vesi/ Hinnaregulatsioon/ Hinna kooskõlastamise meetodid ja juhendid

⁵ Juhend on avaldatud KA koduleheküljel <http://www.konkurentsiamet.ee>, menüüst Regulatsiooniteenistus/ Vesi/ Hinnaregulatsioon/ Hinna kooskõlastamise meetodid ja juhendid). Juhendit rakendatakse veeteenuse hindade kooskõlastamisel sarnaselt ja ühetaoliselt kõigi KA regulatsiooni alla kuuluvate vee-ettevõtjate tegevuse analüüsimisel ning hindade kooskõlastamisel ebavõrdse kohtlemise vältimiseks. Nimetatud juhendit võivad kasutada ka kohalikud omavalitsused veeteenuse hindade kooskõlastamisel.

⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/105112010005>

ÜVVKS § 14² lg 11 kohaselt peatub hinnataotluse menetlemise tähtaeg, kui KA-le ei ole esitatud tema nõutud teavet, mis on vajalik hinnataotluse kooskõlastamiseks.

ÜVVKS § 16 lg 11 kohaselt, kui kohalik omavalitsus on käesoleva seaduse 2010. aasta 31. oktoobrini kehtinud redaktsiooni § 14 alusel füüsilistele isikutele kehtestanud väiksema hinna kui juriidilistele isikutele, siis kohustub vee-ettevõtja viima rakendatavad hinnad kooskõlla võrdse kohtlemise nõuetega nii, et aastane muutus füüsilise isiku ja juriidilise isiku hindade erinevuses ei oleks suurem kui 1/15 vee-ettevõtja poolt rakendatavate hindade erinevusest 2010. aasta 31. oktoobril.

2. Menetlusosaline

Raven on kantud äriregistrisse 31.10.1997 registrikoodiga 10307716 ja asukohaga Sügise 2a Aruküla alevik Raasiku vald Harjumaa. Otsuse allkirjastamise ajal on Raveni ainoosanikuks Raasiku Vallavalitsus. Raveni majandusaasta algab 01. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril.

Raveni põhitegevusalaks äriregistri kohaselt on veekogumine, -töötlus ja -varustus ning lisategevusaladeks kanalisatsioon ja heitveekäitlus, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine ning maastiku hooldus ja korrashoid. Raven on Eesti Vee-ettevõtete Liidu liige.

3. Menetluse käik

08.11.2016 registreeriti KA-s Raven Hinnataotlus veeteenuse hinna kooskõlastamiseks koos selle aluseks oleva dokumentatsiooniga. Kuna esitatud Hinnataotlus oli puudustega HMS § 15 lg 2 mõttes, siis ei olnud KA-l võimalik alustada Hinnataotluse sisulist menetlust.

14.11.2016 saatis KA Ravenile e-kirja Hinnataotluses esinevatest puudustest (2014.a investeringute summa erinevus taotluse erinevatel lehekülgedel, vee- ja kanalisatsiooniteenuse tulu erinevus taotluse erinevatel lehekülgedel), mis takistasid Hinnataotluse menetluse sisulist läbiviimist.

18.11.2016 esitas ja registreeriti Raveni parandused Hinnataotlusesse, mis võimaldasid KA-l alustada taotluse sisulist menetlust. ÜVVKS § 14² lg 4 tulenevalt tehakse Hinnataotluse kooskõlastamise otsus pärast nõuetekohase taotluse saamist. HMS § 35 lg 4 mõttest lähtuvalt on tähtaja kulgemise arvutamisel määravaks dokumendi registreerimise hetk ehk nõuetekohase taotluse registreerimise päev. HMS § 33 lg 2 alusel algab tähtaeg järgmisel päeval pärast selle kalendripäeva või sündmuse saabumist, mis on määravaks tähtaja kulgemisel. Seega ÜVVKS § 14² lg 4, HMS § 33 lg 2 ja HMS 35 lg 4 koosmõjust tulenevalt algab Hinnataotluse menetlemise tähtaja kulgemine nõuetekohase taotluse registreerimisele järgnevast päevast ehk Raveni puhul **alates 19.11.2016**.

25.11.2016 saatis KA Ravenile e-kirjaga küsimused Hinnataotluse menetlemiseks vajalike selgituste ja põhjenduste saamiseks (omatarbevee kasutamine; 2016-2017 saastetasu kujunemine; purgimisteenuse maht; elektrienergia kulu s.h tarbimismaht ja elektrienergia ostuhind, tegevuskulud).

01.12.2016 esitas Raven vastused KA 25.11.2016 küsimustele ja korrigeeritud Hinnataotluse.

ÜVVKS § 14² lg 11 tulenevalt peatus Hinnataotluse menetlemise tähtaeg perioodil 26.11.2016 – 01.12.2016, kuna puudusid Hinnataotluse menetlemiseks vajalikud selgitused ja põhjendused.

05.12.2016 saatis KA Ravenile e-kirjaga täiendavad küsimused Raveni poolt 01.12.2016 antud vastusest lähtuvalt (2016.a elektrienergia kulu s.h tarbimismaht ja elektrienergia ostuhind).

06.12.2016 esitas Raven vastused KA 05.12.2016 küsimustele.

ÜVVKS § 14² lg 11 tulenevalt peatus Hinnataotluse menetlemise tähtaeg 06.12.2016, kuna puudusid Hinnataotluse menetlemiseks vajalikud selgitused ja põhjendused.

12.12.2016 toimus KA ja Raveni esindajate kohtumine veeteenuse hinna kujunemist puudutavate küsimuste arutamiseks.

13.12.2016 saatis KA e-kirjaga Raveni-le (Exceli tabelite kujul) kokkuvõtte 12.12.2016 kohtumisel arutatust st veeteenuse hinna kujunemise aluseks olevatest andmetest, mille osas KA soovis saada Raveni seisukohta.

20.12.2016 esitas Raven KA-le korrigeeritud Hinnataotluse. 12.12.2016 kohtumisel arutatust tulenevalt oli Raven Hinnataotluses muutnud müügimahtusid, erinevaid kulukomponente, aastate 2016-2017 investeeringuid ning taotletavaid veeteenuse hindasid.

21.12.2016 korrigeeris Raven veelkord Hinnataotlust tulenevalt KA poolt telefonitsi tehtud täiendavatest märkustest.

21.12.2016 saatis KA Raasiku Vallavalitsusele järelepärimise, milles küsis Raveni Hinnataotluses kajastuvate investeeringute vastavust ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale vastavalt ÜVVKS § 14² lg 10 sätestatule.

28.12.2016 Raasiku Vallavalitsuselt saabunud vastuse kohaselt on Raveni poolt Hinnataotluses kajastatud investeeringud vastavuses ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale.

ÜVVKS § 14² lg 11 tulenevalt peatus Hinnataotluse menetlemise tähtaeg perioodil 14.12.2016 – 28.12.2016, kuna puudusid lõplikud andmed vee-ettevõtja poolt kooskõlastamiseks esitatava veeteenuse hinna kujunemise kohta ning puudus kohaliku omavalitsuse arvamus Hinnataotluse vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale, mis on nõutud ÜVVKS § 14² lg 10.

KA koduleheküljel avalikustatud „Hinnataotluse esitamise juhendi“⁷ p 4.1 näeb ette, et kui ettevõtja esitab veeteenuse hinna kooskõlastamiseks II poolaastal (01.07–31.12), täidetakse Küsimustiku veerg „hinna arvutus 12 kuu andmete alusel“ järgneva majandusaasta andmetega. Tulenevalt asjaolust, et Raven esitas Hinnataotluse 08.11.2016 ehk 2016.a II poolaastal, teostas KA veeteenuse hinna analüüsi **2017.a 12 kuu andmete ehk regulatsiooniperioodi andmete alusel**.

Regulatsiooniperiood on 12-kuuline periood, mille kulud ja põhjendatud tulukus on aluseks veeteenuse hinna arvutamisel (Juhendi punkt 2.12). 12-kuuline periood on võetud hindade arvutamise aluseks selleks, et KA-l oleks võimalik kontrollida ettevõtte poolt esitatud andmete õigsust (KA-l on võimalik kontrollida Äriregistri teabesüsteemist⁸ ettevõtja majandusaasta aruandeid s.t 12 kuu andmeid) ning hinnata selle põhjal muuhulgas vee-ettevõtja poolt koostatud prognooside ning seeläbi ka veeteenuse hinna arvutamise aluseks olevate kulude, kapitalikulu ja tulukuse õigsust. 12-kuuline periood **ei tähenda samas** aga seda, et veeteenuse hinnad **peaksid kehtima 12 kuud**. 12 kuu prognoositavad kulud on hinna arvutamise aluseks. Kui ettevõtja leiab, et kooskõlastuse aluseks olnud kulud, kapitalikulu ja tulukus ei taga enam ÜVVKS § 14 lg 2 loetletut, siis võib ta tulla uuesti hinna kooskõlastama järgneva 12 kuu andmete alusel.

⁷ <http://www.konkurentsiamet.ee/?id=18324>

⁸ <https://ariregister.rik.ee/>

21.12.2016 Raveni poolt kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hind kujuneb alljärgnevas tabelis (vt Tabel 1) kajastatud tegevuskuludest, kapitalikulust, tulukusest ja müügiimahtudest tulenevalt.

Tabel 1 Raveni veeteenuse hinna komponendid

rida		Ühik	2017
1	Tegevuskulud	tuh €	134,30
2	Mittekontrollitavad kulud	tuh €	12,27
3	Vee erikasutusõiguse tasu	tuh €	10,13
4	Saastetasu	tuh €	2,14
5	Kontrollitavad kulud	tuh €	122,03
6	Elektrienergia kulu	tuh €	27,18
7	Tööjõukulud	tuh €	49,01
8	Muud tegevuskulud	tuh €	45,84
9	Kapitalikulu	tuh €	55,24
10	Tulukus	tuh €	85,46
11	Kokku müügitulu	tuh €	275,00
12	Võetud vee müügiimaht	tuh m ³	76,53
13	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügiimaht	tuh m ³	52,72
14	Müügiimaht kokku	tuh m³	129,25

KA teostab analüüsi Raveni ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniteenuse kõikide taotletud tasude (tasu võetud vee eest, tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest) aluseks olevatele summaarsetele hinna komponentidele: tegevuskuludele, kapitalikulule, tulukusele (vt Tabel 1 veerg „2017“ read 1, 9, 10) ja müügiimahtudele (vt Tabel 1 veerg „2017“ read 12 ja 13). **KA on seisukohal, et Raveni poolt kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hind on põhjendatud üksnes juhul, kui selle kujunemise alused vastavad ÜVVKS § 14 lg 2 toodud nõuetele.**

4. Taotleja üldiseloomustus

Raven osutab veeteenust Raasiku valla Aruküla ja Raasiku alevikus ning Kalesi, Perila, Peningi ja Härma külas.

Lisaks veevarustuse ning reo-, sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimisele ja puhastamisele tegeleb Raven ka purgimisteenuse osutamisega ning heakorratööde ja sanitaartechnilise remonditeenuse osutamisega. 2016.a lõpus lõpetas Raven soojuse tootmise, jaotamise ja müügiiga tegelemise.

Raveni kehtivad veeteenuse hinnad on kooskõlastatud KA 30.05.2013 otsusega nr 9.1-3/13-010. Alljärgnevalt on KA koostanud ülevaate Raveni kehtivatest ning kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hindadest (vt Tabel 2).

Tabel 2 Ülevaade kehtivast ja taotletavast veeteenuse hinnast

rida		ühik	kehtiv hind	taotletav hind	muutus %
1	tasu võetud vee eest füüsilised isikud	€/m ³	1,66	2,09	25,9
2	tasu võetud vee eest juriidilised isikud	€/m ³	1,72	2,14	24,4
3	tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest füüsilised isikud	€/m ³	1,87	2,11	12,8
4	tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest juriidilised isikud	€/m ³	2,18	2,39	9,6

Hinnataotluse kohaselt on hinna muutuse peamiseks põhjuseks kohaliku omavalitsuse volikogu poolt kinnitatavas ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavas ettenähtud investeeringute lülitamine veeteenuse hinda.

ÜVVKS § 14 lg 3 mõttest⁹ lähtuvalt kooskõlastab KA tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest reoveele, mis ei ületa kohaliku omavalitsuse volikogu poolt kinnitatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas sätestatud maksimaalseid reoainete sisaldusi (reostusnäitajate piirväärtusi) või vee-ettevõtja ja kliendi vahel sõlmitud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise lepinguga kehtestatud maksimaalseid reoainete sisaldusi või ÜVVKS § 10 lõike 2 alusel kehtestatud ühiskanalisatsiooni juhitavate ohtlike ainete maksimaalseid piirväärtusi. Vee-ettevõtja ja kliendi vahel sõlmitud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise lepingutes maksimaalsete reoainete sisalduste mittekokkuleppimisel ja olukorras, kus ÜVVKS § 10 lõike 2 alusel kehtestatud ühiskanalisatsiooni juhitavate ohtlike ainete maksimaalseid piirväärtused rikuksid reoveepuhasti töörežiimi on oluline, et ühiskanalisatsiooni juhitava reo- ja sademevee reostusnäitajate piirväärtused oleksid määratletud kohaliku omavalitsuse volikogu poolt kinnitatavas ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas (ÜVVKS § 8 lg 4 p 2), kuivõrd ÜVVKS § 10 lg 1 kohaselt peab vee-ettevõtja tagama oma tegevuspiirkonnas ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni toimimise ja korrashoiu. ÜVVKS § 8 lg 4 p 2 kohaselt kinnitab ühiskanalisatsiooni juhitava reo- ja sademevee reostusnäitajate piirväärtused kohaliku omavalitsuse volikogu ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas. ÜVVKS § 8 lg 6 järgi on vee-ettevõtja kohustatud vastu võtma kliendilt reovett, mille reoainete kontsentratsioonid ei ületa ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjaga kehtestatud piirväärtusi või mis ei kahjusta ühisveevärki ja –kanalisatsiooni ning ei põhjusta puhastusprotsessi häireid.

ÜVVKS § 8 lg 4 lähtuvalt on Raasiku Vallavolikogu määranud ühiskanalisatsiooni juhitava reo- ja sademevee reostusnäitajate piirväärtused 14.05.2013 määrusega nr 8 „Raasiku valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskiri“¹⁰ alljärgnevalt:

Tabel 3 Ühiskanalisatsiooni juhitava reovee üldreostusnäitajate piirväärtused

Reostusnäitaja	Tähis	Mõõtühik	Reostusnäitaja piirväärtus*
Hõljuvainete sisaldus	HA	mg/l	500
Biokeemiline hapnikutarve	BHT ₇	mg/l	375
Naftasaaduste sisaldus	NS	mg/l	5,5
Üldlämmastiku sisaldus	N _{üld}	mg/l	100
Üldfosfori sisaldus	P _{üld}	mg/l	10,5
Ühealuseliste fenoolide sisaldus		mg/l	2,9

*Sisuliselt maksimaalne reoainete sisaldus, mida on lubatud juhtida ühiskanalisatsiooni.

⁹ ÜVVKS § 14 lg 3 kolmanda lause kohaselt võib **lisaks veeteenuse hinnale** kehtestada **ülenormatiivse reostuse tasu**. Ülenormatiivse reostuse tasu ei kuulu kooskõlastamisele KA-ga, kuna nimetatud tasu näol on tegemist vee-ettevõtja kliendile esitatava **rahalise nõudega**, mis on seotud reoveepuhasti töörežiimi taastamise ja ühiskanalisatsioonisüsteemi korrastamisega (vt ÜVVKS-i juurde kuuluvat „Seletuskirja monopolide ohjeldamise seaduse eelnõu (597SE) esimeseks lugemiseks esitatud muudetud tekstile“ ÜVVKS § 14 lg 3 kohta <http://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/a1b6818e-28d9-2be3-2395-bdabe3348660/Monopolidele%20hinnapiirangute%20kehtestamise%20seadus/>; seletuskiri esimese lugemise teksti juurde, lk 9 esimese lõigu kaks viimast lauset). Rahalise nõude kahjude suuruse saab kindlaks määrata vaid vee-ettevõtja ise, kuna kahjud on seotud konkreetse ülereostuse tagajärjel tekkinud kuludega seoses reoveepuhasti töörežiimi taastamise ja ühiskanalisatsioonisüsteemi korrastamisega, mistõttu ei kuulu ülenormatiivse reostuse tasu KA-ga kooskõlastamisele.

¹⁰ <https://www.riigiteataja.ee/akt/418062014008>

KA poolt kooskõlastatav veeteenuse hind kehtib Raveni klientidele, kelle poolt ühiskanalisatsiooni juhitava reovee kontsentratsioon ei ületa tabelis kajastatud näitajaid (vt Tabel 3 veerg „Reostusnäitaja piirväärtus“). Maksimaalset reoainete sisaldust ületava reovee puhastamine on käsitletav muu tegevusena.

KA koostas ettevõtja poolt esitatud andmete alusel tabeli (vt Tabel 4) Raveni tegevuspiirkonda iseloomustavatest üldistest näitajatest perioodil 2013-2017.

Tabel 4 Veevaldkonna üldised näitajad

rida		ühik	2013	2014	2015	2016	2017
1	Ammutatud vee maht	tuh m ³	127,17	109,89	110,23	117,24	115,12
2	Võetud vee müügiimah	tuh m ³	74,25	68,15	70,26	75,16	76,53
3	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügiimah	tuh m ³	48,89	49,82	49,91	51,30	52,72
1	Puurkaevude/ veepumplate arv	tk	7	7	7	7	8
2	Veetöötlusjaamade arv	tk	4	4	4	4	4
3	Reovee pumplate arv	tk	8	8	8	8	8
4	Reoveepuhastite arv	tk	4	4	4	4	4
5	Ühisveevärgi torustike pikkus	km	28,6	28,6	28,6	28,6	30,5
6	sh rekonstrueeritud ja uued	km	2,2	2,2	2,2	2,2	4,7
7	Ühiskanalisatsiooni torustike pikkus	km	17,1	17,1	17,1	17,1	18,1
8	sh rekonstrueeritud ja uued	km	2,6	2,6	2,6	2,6	5,1

Raven ammutab vett ning juhib heitvett suublasse vastavalt 30.05.2016 välja antud vee erikasutusloale nr L.VV/327383, mis kehtib tähtajatult. Eelnimetatud vee erikasutusluba on väljastatud Ravenile põhjaveevõtuks üle 5 m³ ööpäevas ordoviitsiumi ja ordoviitsiumi-kambriumi veekihist ning reovee puhastamiseks ja heitvee juhtimiseks suublasse.

2017.a-1 on Raveni tegevuspiirkonnas kasutusel 8 puurkaevu, 4 veetöötlusjaama, 8 reoveepumplat ja 4 reoveepuhastit. Veeteenuse osutamiseks kasutatavate ühisveevärgi torustike pikkus kasvab 30,5 km-ni ja ühiskanalisatsiooni torustike pikkus 18,1 km-ni.

Raven on viimastel aastatel viinud ellu mitmeid veemajandusalaseid projekte. 02.02.2010 otsusega toetas Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi KIK) „Raasiku valla veemajandusprojekti“. Projekti kogumaksumuseks kujunes 1 926,6 tuh €, millest toetuse summa moodustas 1 637,0 tuh €. Raasiku valla veemajandusprojekti käigus rekonstrueeriti Aruküla alevikus kaks puurkaev-pumplat ja reoveepuhasti ning ehitati 120 m kanalisatsioonitorustikku. Raasiku alevikus rekonstrueeriti Tehase tee puurkaev-pumpla (paigaldati rauaärastusfiltrid) ning rajati Keskasula puurkaev-pumpla ja 1,1 km veetorustikku. Lisaks likvideeriti Raasiku alevikus vana reoveepuhasti ja rajati ning ehitati 2,5 km kanalisatsioonitorustikku.

2013.a-1 eraldas KIK 102,1 tuh € projektile „Raasiku valla veemajanduse arendamine“, mille raames viidi läbi ehitusgeodeetilised ja -geoloogilised tööd ning nende põhjal koostati Raasiku valla vee- ja kanalisatsioonirajatiste rekonstrueerimise ja ehitamise põhiprojekt. Projekti kogumaksumuseks kujunes 120,1 tuh €.

01.10.2015 hakkas Raven ellu viima projekti „Raasiku aleviku ÜVK rekonstrueerimine ja rajamine“ (edaspidi Raasiku aleviku ÜVK projekt). Projekti käigus rajatakse uusi ühisveevarustuse ja –kanalisatsiooni liitumispunkte ning rekonstrueeritakse vee- ja kanalisatsiooni torustikke. Tööde lõpptähtajaks on planeeritud jaanuar 2017.

2017.a-1 planeeritakse alustada projekti „Aruküla aleviku ÜVK torustike ja reoveepumplate rajamine ja rekonstrueerimine I etapp“ ellu viimisega.

Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenusega on tihedalt seotud purgimisteenus. Kuna tarbijatel, kellele purgimisteenust osutatakse, on võimalik vabalt valida, kelle käest nad teenust ostavad, siis loetakse purgimisteenus vabaturuteenuseks. Seega ei kuulu purgimisteenuse hind kooskõlastamisele KA-ga ning purgimisteenuse tulud ja kulud tuleb kooskõlastatava hinnaga veeteenuste tuludest ja kuludest eristada. Raven osutab purgimisteenust ainult Aruküla reoveepuhastil. Hinnataotluses esitatud andmetel oli purgimisteenuse maht aastatel 2013-2015 vahemikus 4,8 – 5,1 tuh m³. 2016.a-l suurenes purgitava reovee maht umbes 2 korda 9,96 tuh m³-ni. Purgimisteenuse mahu kasv on seotud AS Tallinna Vesi poolt tehtud muudatustega purgimisteenuse osutamisel. 2017.a-ks prognoosib Raven purgimisteenuse mahu võrdseks eelneva aastaga ehk mahuks 9,96 tuh m³ ning ühiskanalisatsiooni kaudu Aruküla puhastile juhitava reovee müügi mahuks 28,5 tuh m³. Aruküla puhastile jõudva reovee kogu müügi mahuks kujuneb seega 38,46 tuh m³ (28,5 + 9,96 = 38,46). Purgimisteenus moodustab kogu Arukülas puhastava reovee müügi mahust **25,9%** ($9,96 / 38,46 \times 100 = 25,9$).

Raven on Aruküla puhasti reovee puhastamisega seotud kuludest (sisaldab ka reovee puhastamisega seotud üldkulu v.a elektrikulu) eristanud 25,9% ulatuses purgimisteenusega seotud kulusid. Ettevõtjalt saadud selgituste kohaselt on purgitav reovesi keskmiselt 2 korda kontsentreeritum võrreldes ühiskanalisatsiooni kaudu puhastile jõudva reoveega. Reovee kontsentratsioonist kõige enam sõltuvaks kuluks reovee puhastamisel on elektrienergia kulu. Eeltoodust tulenevalt on Aruküla puhasti elektrienergia kulust purgimisteenuse kulusse põhjendatud lülitada proportsioon, mis kujuneb arvesse võttes nii purgimisteenuse mahtu kui ka purgitava reovee 2-kordset kontsentratsiooni. Purgitava reovee kontsentratsiooni arvesse võttes kujuneb reoveepuhasti elektrienergia kulust purgimisteenusele eristatavaks elektrienergia kulu osakaaluks **41,1%** [$(9,96 \times 2) / (9,96 \times 2 + 28,5) = 41,1$].

5. Müügi mahud ja veekadu

5.1. Müügi mahud

Müügi mahule hinnangu andmine on oluline, kuna veeteenuse hind saadakse vastava veeteenuse lubatud müügitulu jagamisel müügi mahuga. Mida väiksem on müügi maht, seda suuremaks kujuneb veeteenuse hind.

Kaalutlusi, kas ettevõtja poolt esitatud ning veeteenuse hinna kujunemise aluseks olevad müügi mahud on põhjendatud, teostab KA tuginedes Juhendi punktile 4.1, millest lähtuvalt kasutatakse müügi mahu analüüsimisel alljärgnevat meetodeid:

- 1) müügi mahu dünaamika (sh eelmiste perioodide müügi mahud, majandusprognoosid, pikaajalises arengukavas prognoositav veetarbimine, jm näitajaid);
- 2) tarbijate arvu dünaamika ja prognoos.

Raasiku Vallavalitsus oli 29.09.2008 määrusega nr 4¹¹ kehtestanud ÜVVKS 2010.a 31. oktoobrini kehtinud redaktsiooni § 14 alusel Raveni tegevuspiirkonna füüsilistele isikutele väiksemad veeteenuse hinna kui juriidilistele isikutele. Lähtudes ÜVVKS § 16 lg 11 kohustub vee-ettevõtja viima rakendatavad hinnad kooskõlla võrdse kohtlemise nõuetega nii, et aastane muutus füüsilise isiku ja juriidilise isiku hindade erinevuses (hinnavahe tasandamine) ei oleks suurem kui 1/15 vee-ettevõtja poolt rakendatavate hindade erinevusest 2010. aasta 31. oktoobril (vt käesoleva otsuse p 9.1). Hinnavahe tasandamisel tuleb muuhulgas arvesse võtta konkreetse piirkonna veeteenuse mahtusid eraldi füüsilistele isikutele ja juriidilistele isikutele. Eeltoodust tulenevalt analüüsib KA Raveni tegevuspiirkonna füüsiliste isikute ja juriidiliste isikute veeteenuse müügi mahtusid eraldi.

¹¹ <http://atp.amphora.ee/raasikuvv/index.aspx?itm=88917>

5.1.1. Võetud vee müügimaht

Raveni poolt Hinnataotluses prognoositud võetud vee müügimaht 76,53 tuh m³

Raven on prognoosinud regulatsiooniperioodil võetud vee teenuse müügimahuks 76,53 tuh m³, millest 67,57 tuh m³ füüsilistele isikutele ja 8,96 tuh m³ juriidilistele isikutele.

KA seisukoht võetud vee müüginahu 76,53 tuh m³ (sh füüsiliste isikute 67,57 tuh m³, juriidiliste isikute 8,96 tuh m³) kohta

Juhendi punktist 4.1 tulenevalt analüüsib KA Raveni veeteenuse müügimahtude tegelikke ajaloolisi näitajaid ning tarbijate arvu dünaamikat. KA koostas tabeli ettevõtja poolt esitatud andmete alusel, kus on kajastatud Raveni tegevuspiirkonna võetud vee teenuse tegelikud müügimahud ja abonentide arvud aastatel 2013–2015 ja prognoosandmed aastate 2016-2017 kohta (vt Tabel 5).

Tabel 5 Võetud vee müügimahuga seotud andmed

rida			2013	2014	2015	2016	2017
1	Võetud vee müügimaht kokku	tuh m³	74,25	68,15	70,26	75,16	76,53
2	Füüsiliste isikute võetud vee müügimaht	tuh m³	65,08	58,86	60,71	66,20	67,57
3	Muutus võrreldes eelmise aastaga	%		-9,6	3,1	9,0	2,1
4	Füüsilisest isikust võetud vee abonentid	tk	694	703	713	722	753
5	lisandunud abonentide arv	tk		9	10	9	31
6	Võetud vee müügimaht füüsilisest isikust abonendi kohta (rida 2 / rida 4)	m ³ /tk	93,8	83,7	85,1	91,7	89,7
7	Juriidiliste isikute võetud vee müügimaht	tuh m³	9,17	9,29	9,55	8,96	8,96
8	Muutus võrreldes eelmise aastaga	%		1,3	2,8	-6,2	0,0
9	Juriidilisest isikust võetud vee abonentid	tk	18	20	23	25	25
10	lisandunud abonentide arv	tk		2	2	2	0
11	Võetud vee müügimaht juriidilisest isikust abonendi kohta (rida 7 / rida 9)	m ³ /tk	509,4	456,7	421,3	358,4	358,4

Füüsiliste isikute võetud vee müügimaht

Füüsilisest isikust võetud vee teenuse abonentide arv on aastatel 2013-2016 kasvanud 694 abonentilt 722-ni (vt Tabel 5 rida 4 veerud 2013-2016). Abonentide arv on kasvanud seoses uute klientide lisandumisega olemasolevatele torustikele. 2016.a abonentide arvu (722) on Raven prognoosinud tuginedes eelmise aasta abonentide arvule ning senisele tegelikule liitujate arvule ja laekunud liitumisavaldustele, mida 2016.a jooksul on veel võimalik realiseerida, **mistõttu loeb KA prognoositud abonentide arvu põhjendatuks**. 2017.a-ks on Raven prognoosinud 31 füüsilisest isikust võetud vee abonendi lisandumist ehk abonentide arvuks 753 (vt Tabel 5 veerg 2017 read 4 ja 5). Abonentide arvu kasv on seotud Kulli külas veeteenuse osutamise üle võtmisega (5 majapidamist) ning Raasiku aleviku ÜVK projekti käigus loodavate liitumisvõimaluste kasutuselevõttuga (26 abonenti). Raasiku aleviku ÜVK projekti raames rajatakse 2017.a I kvartaliks 44 kinnistule võimalus liituda ühisveevärgiga. Raven on prognoosinud 26 Raasiku aleviku ÜVK projektiga rajatava liitumisvõimaluse kasutuselevõttu ehk liitumisaktiivsuseks 59,1% ($26 / 44 \times 100 = 59,1$). Liitumisaktiivsus 59,1% on sarnane teiste uusi liitumispunkte rajanud vee-ettevõtjate liitumisaktiivsusega esimesel liitumisvõimaluste rajamise järgsel aastal ning sellise liitumisaktiivsuse puhul on põhjendatud veeteenuse hindade lülitada kogu teostatud investeeringute maht, sest see ei avalda nii olulist mõju juba liitunud kinnistute veeteenuse hinnale kui väiksem liitumisaktiivsus.

Kuna Raven on 2017.a füüsilisest isikust võetud vee abonentide arvu prognoosimisel võtnud arvesse Kulli küla lisandumist tegevuspiirkonda (5 abonenti) ning Raasiku aleviku

ÜVK projekti raames rajatavate uute liitumisvõimaluste kasutuselevõttu 59,1% ulatuses (26 abonenti), siis peab KA põhjendatuks prognoosida 31 abonendi lisandumist ehk 2017.a füüsilisest isikust võetud vee abonentide arvuks 753 tk.

Füüsiliste isikute võetud vee müügi maht oli 2013.a-l 65,08 tuh m³, langes 2014.a-l 58,84 tuh m³-ni ja kasvas 2015.a-ks 60,71 tuh m³-ni (vt Tabel 5 rida 2 veerud 2013-2015). Võttes aluseks 2016.a seniseid tegelikke müügi mahte on Raven 2016.a-ks prognoosinud füüsiliste isikute võetud vee müügi mahuks 66,20 tuh m³. **KA peab põhjendatuks 2016.a-ks prognoositud füüsiliste isikute võetud vee müügi mahtu 66,20 tuh m³, mis on koostatud sama aasta tegelikke müügi mahtusid arvesse võttes.**

2017.a-ks on Raven prognoosinud füüsiliste isikute võetud vee müügi mahuks 67,57 tuh m³. Prognoositud müügi mahule hinnangu andmisel lähtub KA 2016.a-ks põhjendatuks peetud müügi mahust, millele on lisatud 2017.a-l lisanduva 31 uue abonendi müügi maht.

Ettevõtja selgituste kohaselt võib iga uue lisanduva abonentid võrdsustada ühe leibkonnaga, sest liitujateks on eramajad. Statistikaameti 2011.a rahvaloenduse andmetel on Eesti keskmise leibkonna suuruseks 2,13 inimest¹². Raasiku aleviku ÜVK projekti majandus- ja finantsanalüüsi¹³ kohaselt on Raasiku vallas alates 2016.a-st keskmiseks veetarbimiseks 57 liitrit inimese kohta ööpäevas. Seega kujuneb eelnevalt põhjendatuks loetud 31 uue abonendi võetud vee müügi mahuks 2017.a-l **1,37 tuh m³** ($31 \times 2,13 \times 57 \times 365 / 1000 / 1000 = 1,37$).

Lähtuvalt 2016.a müügi mahust 66,20 tuh m³ ning 2017.a-l liituvate uute abonentide müügi mahust 1,37 tuh m³ kujuneb Raveni tegevuspiirkonna 2017.a füüsiliste isikute võetud vee müügi mahuks **67,57 tuh m³** ($66,20 + 1,37 = 67,57$). Raven on prognoosinud 2017.a füüsiliste isikute võetud vee müügi mahuks 67,57 tuh m³ ehk samale tasemele KA poolt teostatud kontrollarvutuse tulemusena.

KA peab põhjendatuks Raveni poolt prognoositud 2017.a füüsiliste isikute võetud vee müügi mahtu 67,57 tuh m³, kuna prognoosi koostamisel on lähtutud 2016.a põhjendatud müügi mahust 66,20 tuh m³ ning 2017.a-l lisanduva abonentide võetud vee müügi mahust 1,37 tuh m³.

Juriidiliste isikute võetud vee müügi maht

Juriidilisest isikust võetud vee teenuse tarbijate arv on aastatel 2013-2016 kasvanud 18 abonentilt 25-ni (vt Tabel 5 rida 9 veerud 2013-2016). 2017.a-ks on Raven prognoosinud juriidilisest isikust võetud vee abonentide arvuks 25 ehk samale tasemele 2016.a näitajaga (vt Tabel 5 rida 9 veerg 2017).

Kuna ei ole teada uute juriidiliste isikute lisandumist olemasolevasse tegevuspiirkonda ning ühisveevärgi arendamist teostatakse ainult eramajade piirkondades, siis peab KA põhjendatuks prognoosida 2017.a juriidilisest isikust võetud vee abonentide arvu võrdseks eelmise aasta näitajaga ehk abonentide arvu 25 tk.

Juriidiliste isikute võetud vee müügi maht oli 2013.a-l 9,17 tuh m³ ja kasvas 2015.a-ks 9,55 tuh m³-ni (vt Tabel 5 rida 7 veerud 2013-2015). Võttes arvesse 2016.a seniseid tegelikke müügi mahtusid on Raven prognoosinud 2016.a juriidiliste isikute võetud vee müügi mahuks 8,96

¹² Leitav aadressilt <http://pub.stat.ee/px-web.2001/Dialog/varval.asp?ma=RL0701&ti=TAVALEIBKONNAD+ELUKOHA+J%C4RGI%2C+31%2E+D+ETSEMBER+2011&path=../Database/Rahvaloendus/REL2011/05Leibkonnad/&lang=2; RL0701>

¹³ 2016.a majandus- ja finantsanalüüs, tabel 6

tuh m³. KA peab põhjendatuks 2016.a-ks prognoositud juriidiliste isikute võetud vee müügi mahtu 8,96 tuhandet m³, mis on saadud sama aasta tegelikke müügi mahtusid arvesse võttes.

Kuna juriidilisest isikust tarbijate lisandumist 2017.a-l ei ole ette näha, siis on Raven 2017.a müügi mahu prognoosinud võrdseks 2016.a näitajaga ehk mahuks 8,96 tuhandet m³.

KA peab põhjendatuks Raveni poolt prognoositud 2017.a juriidiliste isikute võetud vee müügi mahtu 8,96 tuhandet m³, kuna see on prognoositud eelmise (2016) aasta tasemele (KA luges põhjendatuks) olukorras, kus seniste klientide majandustegevuses olulisi muutusi ette näha ei ole ning ka uusi abonentide ei lisandu.

Eelnevalt KA poolt põhjendatuks loetud füüsiliste isikute võetud vee müügi mahust 67,57 tuhandet m³ ja juriidiliste isikute võetud vee müügi mahust 8,96 tuhandet m³ tulenevalt kujuneb põhjendatud võetud vee teenuse müügi mahuks 76,53 tuhandet m³ (67,57 + 8,96 = 76,53).

5.1.2. Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi maht

Raveni poolt Hinnataotluses prognoositud reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi maht 52,72 tuhandet m³

Raven on prognoosinud regulatsiooniperioodil osutatava reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse müügi mahuks 52,72 tuhandet m³, millest 41,22 tuhandet m³ füüsilistele isikutele ja 11,50 tuhandet m³ juriidilistele isikutele.

KA seisukoht reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi mahu 52,72 tuhandet m³ (sh füüsilistele isikutele 41,22 tuhandet m³ ja juriidilistele isikutele 11,50 tuhandet m³) kohta

Juhendi punktist 4.1 tulenevalt analüüsib KA Raveni tegevuspiirkonna reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi mahtude ajaloolisi tegelikke näitajaid. KA koostas tabeli (vt Tabel 6) ettevõtja poolt esitatud andmete alusel, kus on kajastatud Raveni reovee ärajuhtimise ja puhastamise tegelikud müügi mahud ja abonentide arvud aastatel 2013–2015 ja aastate 2016–2017 prognoosandmed.

Tabel 6 Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi mahuga seotud andmed

rida			2013	2014	2015	2016	2017
1	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi maht	tuh m ³	48,89	49,82	49,91	51,30	52,72
2	Füüsiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi maht	tuh m ³	39,00	39,40	39,47	39,80	41,22
3	Muutus võrreldes eelmise aastaga	%	-0,8	1,0	0,2	0,8	3,6
4	Füüsilisest isikust reovee ärajuhtimise ja puhastamise abonentid	tk	361	366	371	376	408
5	lisandunud abonentide arv	tk		5	5	5	32
6	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi maht füüsilisest isikust abonendi kohta (rida 2 / rida 4)	m ³ /tk	108,0	107,6	106,4	105,9	101,0
7	Juriidiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi maht	tuh m ³	9,89	10,42	10,45	11,50	11,50
8	Muutus võrreldes eelmise aastaga	%	-10,9	5,4	0,2	10,1	0,0
9	Juriidilisest isikust reovee ärajuhtimise ja puhastamise abonentid	tk	15	17	19	21	21
10	lisandunud abonentide arv	tk		2	2	2	0
11	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi maht juriidilisest isikust abonendi kohta (rida 7 / rida 9)	m ³ /tk	659,3	613,2	549,7	547,6	547,6

Füüsiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügimaht

Füüsilisest isikust reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse abonentide arv on aastatel 2013-2016 kasvanud 361 abonendilt 376-ni (vt Tabel 6 rida 4 veerud 2013-2016). Abonentide arv on kasvanud seoses uute klientide lisandumisega olemasolevatele torustikele. 2016.a abonentide arvu (376) on Raven prognoosinud tuginedes eelmise aasta abonentide arvule ning senisele tegelikule liitujate arvule ja laekunud liitumisavaldustele, mida 2016.a jooksul on veel võimalik realiseerida, **mistõttu loeb KA prognoositud abonentide arvu põhjendatuks**. 2017.a-ks on Raven prognoosinud 32 füüsilisest isikust reovee ärajuhtimise ja puhastamise abonendi lisandumist ehk abonentide arvuks 408 (vt Tabel 6 veerg 2017 read 4 ja 5). Abonentide arvu kasv on seotud Raasiku aleviku ÜVK projekti käigus loodavate liitumisvõimaluste kasutuselevõttuga. Raasiku aleviku ÜVK projekti raames rajatakse 2017.a I kvartaliks 53 kinnistule võimalus liituda ühiskanalisatsiooniga. Raven on prognoosinud 32 Raasiku aleviku ÜVK projektiga rajatava liitumisvõimaluse kasutuselevõttu ehk liitumisaktiivsuseks 60,4% ($32 / 53 \times 100 = 60,4$). Liitumisaktiivsus 60,4% on sarnane teiste uusi liitumispunkte rajanud veetevõtjate liitumisaktiivsusega esimesel liitumisvõimaluste rajamise järgsel aastal ning sellise liitumisaktiivsuse puhul on põhjendatud veeteenuse hinda lülitada kogu teostatud investeringute maht, sest see ei avalda nii olulist mõju juba liitunud kinnistute reovee ärajuhtimise ja puhastamisteenuse hinnale kui väiksem liitumisaktiivsus.

Kuna Raven on füüsilisest isikust võetud vee abonentide arvu prognoosimisel võtnud arvesse Raasiku aleviku ÜVK projekti raames rajatavate uute liitumisvõimaluste kasutuselevõttu aktiivsusega 60,4%, siis peab KA põhjendatuks 2017.a-l 32 füüsilisest isikust reovee ärajuhtimise ja puhastamise abonendi lisandumist ehk abonentide arvu 408 tk.

Füüsiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügimaht oli 2013.a-l 39,00 tuh m³ ja kasvas 2015.a-ks 39,47 tuh m³-ni (vt Tabel 6 rida 2 veerud 2013-2015). Lähtudes 2016.a senisest tegeliku müügimahu analüüsist on Raven 2016.a-ks prognoosinud füüsiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügimahuks 39,80 tuh m³. **KA peab põhjendatuks 2016.a-ks prognoositud füüsiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügimahtu 39,80 tuh m³, kuna prognoosi koostamisel on arvesse võetud sama aasta tegelikku müügimahtu.**

2017.a füüsiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügimahu prognoosile hinnangu andmisel lähtub KA 2016.a-ks põhjendatuks loetud müügimahust, millele on lisatud 32 uue abonendi lisanduv müügimaht.

Ettevõtja selgituste kohaselt võib iga uue lisanduva abonentid võrdsustada ühe leibkonnaga, sest liitujateks on eramajad (ÜF projekti raames loodi liitumisvõimalused eramajade piirkonda). Statistikaameti 2011.a rahvaloenduse andmetel on Eesti keskmise leibkonna suuruseks 2,13 inimest¹⁴. ÜF-projekti majandus- ja finantsanalüüsi¹⁵ kohaselt on Raasiku vallas alates 2016.a-st keskmiseks veetarbijaseks 57 liitrit inimese kohta ööpäevas. „Raasiku valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni kasutamise eeskirja“¹⁶ kohaselt võrdsustatakse ühiskanalisatsiooni juhitud reovee maht ühisveevärgist võetud vee mahuga. Seega kujuneb eelnevalt põhjendatuks loetud 32 uue abonendi reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügimahuks 2017.a-l **1,42 tuh m³** ($32 \times 2,13 \times 57 \times 365 / 1000 / 1000 = 1,42$).

¹⁴ Leitav aadressilt <http://pub.stat.ee/px-web.2001/Dialog/varval.asp?ma=RL0701&ti=TAVALEIBKONNAD+ELUKOHA+J%C4RGI%2C+31%2E+D+ETSEMBER+2011&path=../Database/Rahvaloendus/REL2011/05Leibkonnad/&lang=2; RL0701>

¹⁵ 2016.a majandus- ja finantsanalüüs, tabel 6

¹⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/418062014008> § 23 lg 1

Lähtuvalt 2016.a müügitahust 39,80 tuh m³ ning 2017.a-l liituvate uute abonentide müügitahust 1,42 tuh m³ kujuneb Raveni tegevuspiirkonna 2017.a füüsiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahuks **41,22 tuh m³** (39,80 + 1,42 = 41,22). Raven on prognoosinud füüsiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahuks 41,22 tuh m³ ehk samale tasemele KA poolt teostatud kontrollarvutuse tulemusega.

KA peab põhjendatuks Raveni poolt prognoositud 2017.a füüsiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahutu 41,22 tuh m³, kuna arvesse on võetud 2016.a põhjendatuks peetud müügitahutu 39,80 tuh m³ ning 2017.a-l lisanduvate abonentide reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahutu 1,42 tuh m³.

Juriidiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahutu

Juriidilisest isikust reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse tarbijate arv on aastatel 2013-2016 kasvanud 15 abonentilt 21-ni (vt Tabel 6 rida 9 veerud 2013-2016). 2017.a-ks on Raven prognoosinud reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse abonentide arvu võrdseks eelmise aastaga ehk abonentide arvuks 21 tk (vt Tabel 6 rida 9 veerg 2017).

Kuna ei ole teada uute juriidiliste isikute lisandumist olemasolevasse tegevuspiirkonda ning ühiskanalisatsiooni arendamist teostatakse ainult eramajade piirkondades, siis peab KA põhjendatuks prognoosida 2017.a juriidilisest isikust reovee ärajuhtimise ja puhastamise abonentide arvu võrdseks eelmise aasta näitajaga ehk abonentide arvuks 21 tk.

Juriidiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahutu oli 2013.a-l 9,9 tuh m³ ja kasvas 2015.a-ks tasemele 10,4 tuh m³ (vt Tabel 6 rida 7 veerud 2013-2015). Võttes arvesse 2016.a seniseid tegelikke müügitahutusi on Raven prognoosinud 2016.a juriidiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahuks 11,50 tuh m³. **KA peab põhjendatuks 2016.a juriidiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahutu 11,50 tuh m³, mis on prognoositud sama aasta tegelikke müügitahutusi arvesse võttes.**

Kuna juriidilisest isikust tarbijate lisandumist 2017.a-l ei ole ette näha, siis on Raven 2017.a müügitahutu prognoosinud võrdseks 2016.a näitajaga ehk mahuks 11,50 tuh m³.

KA peab põhjendatuks Raveni poolt prognoositud 2017.a juriidiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahutu 11,50 tuh m³, kuna see on prognoositud 2016.a tasemele (KA luges põhjendatuks) olukorras kus seniste klientide majandustegevuses olulisi muutusi ette näha ei ole ning ka uusi abonente ei lisandu.

Eelnevalt KA poolt põhjendatuks loetud füüsiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahutu 41,22 tuh m³ ning juriidiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahutu 11,50 tuh m³ tulenevalt kujuneb 2017.a põhjendatud reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse müügitahuks 52,72 tuh m³ (41,22 + 11,50 = 52,72).

5.2. Veekadu

Veekadu leitakse ammutatud vee koguse, omatarbevee koguse ning müüdüd vee koguse vahena (ammutatud vee kogus – omatarbevee kogus – müüdüd vee kogus). Veekadu iseloomustab muuhulgas ka veetorustiku tehnilist seisundit. Sellesse kategooriasse kuuluvad veeleked ja veemõõtjate ebatäpsusest tulenevad vahed.

Omatarbevee hulka loeb KA võetud vee kogust, mida kasutatakse vee-ettevõtja poolt kaasnevate hooldustööde läbiviimisel, samuti plaanilisi ja mitteplaanilisi veevõtte ühisveevärgist, mis on mõõdetavad ja mida ei lülitata veekao hulka. Omatarbevee hulka ei arvestata tuletõrjeks võetavat vett ega võetud vee kogust, mida vee-ettevõtja kasutab muuks otstarbeks (nt kontoriruumides). Omatarbevee mahtu ei arvestata müüdüd vee mahu hulka.

Veekaole hinnangu andmine on oluline, sest see mõjutab:

- 1) elektrienergia kulu (mida väiksem on veekadu, seda vähem kulub elektrienergiat vee pumpamiseks ja joogivee puhastamiseks);
- 2) kemikaalide kulu (mida väiksem on veekadu, seda väiksem on kemikaalide kulu, juhul kui vee töötlemisel kemikaale kasutatakse);
- 3) keskkonnatasude kulu (mida väiksem on veekadu, seda vähem tuleb maksta vee erikasutusõiguse tasu).

Olulise tähtsusega veekao tekkimisel on ehitatud torustiku vanus, ehituskvaliteet ja materjal.

Raveni poolt prognoositud veekadu 2017.a-l 32,83 tuh m³ ehk 30,0% ammutatud veest ilma omatarbeveeta

Raven on prognoosinud oma tegevuspiirkonnas veekaoks 2017.a-l 32,83 tuh m³ ehk 30,0% ammutatud veest ilma omatarbeveeta.

KA seisukoht veekao 32,83 tuh m³ ehk 30,0% kohta

Ülevaate saamiseks veekao muutuse kohta ajas, koostas KA ettevõtja poolt esitatud andmete alusel tabeli aastate 2013 kuni 2015 tegelike andmete ja aastate 2016-2017 prognooside kohta (vt Tabel 7).

Tabel 7 Veekadu

rida		Ühik	2013	2014	2015	2016	2017
1	Ammutatud vee maht	tuh m ³	127,17	109,89	110,23	117,24	115,12
2	Muutus võrreldes eelmise aastaga	%		-13,6	0,3	6,4	-1,8
3	Vee omatarve	tuh m ³	4,52	4,55	5,05	5,73	5,76
4	Muutus võrreldes eelmise aastaga			0,7	11,0	13,3	0,5
5	Ammutatud vesi ilma omatarbe veeta (rida 1 - rida 3)	tuh m ³	122,65	105,33	105,18	111,51	109,36
6	Võetud vee müügi maht	tuh m ³	74,25	68,15	70,26	75,16	76,53
7	Vee kadu torustikes (rida 4 - rida 5)	tuh m ³	48,40	37,19	34,92	36,35	32,83
8	Veekao osakaal ammutatud veest ilma omatarbeveeta	%	39,5	35,3	33,2	32,6	30,0
9	Ühisveevärgi torustike pikkus	km	28,6	28,6	28,6	28,6	30,5
10	Uute ja rekonstrueeritud torustike pikkus	km	2,2	2,2	2,2	2,2	4,7
11	Rekonstrueeritud torustike osakaal	%	7,8	7,8	7,8	7,8	15,5
12	Veepumplate arv	tk	7	7	7	7	8

Kuna veekao hulka ei arvestata omatarbevett, siis annab KA eraldi hinnangu ettevõtja poolt prognoositud omatarbevee kogusele.

Omatarbevee kogus. Raven kasutab omatarbevett eelkõige pumplate hoolduseks. 2013.a-l oli omatarbevee kogus 4,52 tuh m³ ning see on järjepidevalt kasvanud ja prognoositud kasvama 2016.a-ks tasemele 5,73 tuh m³ (vt Tabel 7 rida 3 veerud 2013-2016). Menetluse käigus juhtis KA Raveni tähelepanu pidevale omatarbevee kasvule ning nõudis vastavasisulis selgitusi. Ettevõtja üheselt mõistetavaid ja selgeid põhjendusi ei esitanud, kuid lubas, et hoiab ära edasise omatarbevee koguse kasvu. 2017.a-ks prognoosib Raven omatarbevee koguseks 5,76 tuh m³ (vt Tabel 7 rida 3 veerg 2017) ning seda 2017.a-l lisanduva ühe täiendava pumplaga (ühe lisanduva pumpla hoolduseks kuluv omatarbevesi).

KA peab põhjendatuks 2017.a-ks prognoositud omatarbevee kogust 5,76 tuh m³, kuna ettevõtja on prognoosi koostamisel võtnud arvesse hooldatavate pumplate arvu suurenemist ja ohjanud olemasoleval infrastruktuuril edasist omatarbevee koguse kasvu.

Veekadu. KA eelmistes otsustes (2011.a ja 2013.a) oli Raveni veekao osakaal ammutatud veest ilma omatarbeveeta alla 10%. 2016.a-l selgus, et Keskkonnaametile deklareeritud ja KA otsustes kasutatud ammutatud vee kogused ei vastanud tegelikult ammutatud vee kogustele. Ka KIK-ile esitatud projektide majandus- ja finantsanalüüsid ning Raasiku valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavast kasutati Keskkonnaametile deklareeritud valesid ammutatud vee koguseid, mistõttu kujunes arvestamata vee ehk omatarbevesi liita veekadu tasemeks 3,2 – 10%. Seega on mitmetes olulistest ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamist mõjutavates dokumentides kasutatud valesid andmeid nii ammutatud vee kui ka arvestamata vee kohta.

Käesolevaks ajaks on Raven esitanud Keskkonnaametile parandusdeklaratsioonid aastate 2013-2015 kohta ning antud otsuses on kasutatud parandusdeklaratsioonis osundatud, tegelikke ammutatud vee koguseid.

Raveni poolt esitatud tegelike andmete kohaselt moodustas veekadu 2013.a-l 39,5% ammutatud veest ilma omatarbeveeta ning vähenes 2015.a-ks 33,2%-ni (vt Tabel 7 rida 8 veerud 2013-2015). 2017.a-ks on ettevõtja prognoosinud veekao tasemele 30,0% ammutatud veest ilma omatarbeveeta ehk veekao mahuks 32,83 tuh m³ (vt Tabel 7 veerg 2017 read 7 ja 8). Veekao osakaal ammutatud veest on planeeritud viimaste aastate madalaimale tasemele ning seda seoses 2017.a-l lisanduvate uute ja rekonstrueeritud ühisveevärgi torustikega. 2017.a-l lisanduvate uute ja rekonstrueeritud ühisveevärgi torustike mõju veekaole hakkab avalduma täiel määral alates 2018.a-st (siis on torud kasutuses täisaasta vältel). Raveni selgitustest lähtuvalt on pärast Aruküla aleviku ÜVK projekti lõppu loota veekao osakaalu jätkuvat vähenemist. Vee- ettevõtja on menetluse käigus esitanud ka tegevuskava edasiseks veekao vähendamiseks, mis hõlmab investeringute teostamist (kaugloetavate arvestite paigaldamine, torustike rekonstrueerimine, vahemõõdukaevude rajamine) ja arveldamise korrastamist (sh prognoosarvete koostamine näidu mitteteatajatele). Eelpool nimetatud tegevuskavast lähtuvalt on ettevõtja prognoosinud veekao vähenemist järgnevalt: 2018.a-ks 27,0%; 2019.a-ks 24,0%; 2020.a-ks 20,0%; 2021.a-ks 17,0% ja 2022.a-ks 15,0%.

Võttes arvesse aastatel 2013-2015 tegelikult ammutatud vee koguste alusel kujunenud veekao osakaalu ammutatud veest ilma omatarbeveeta, tegeliku veekao osakaalu pidevat vähenemist ning ettevõtja tegevusi veekao jätkuvaks vähendamiseks peab KA põhjendatuks Raveni poolt 2017.a-ks prognoositud veekao osakaalu 30,0% ehk veekao kogust 32,83 tuh m³.

6. Veeteenuse hinda lülitatavad tegevuskulud

ÜVVKS § 14 lg 2 ning sellest lähtuvalt Juhendi punkti 7.1 järgi on veeteenuse hindade arvutamise aluseks lubatud müügitulu regulatsiooniperioodil. Juhendi punkti 7.2 kohaselt lülitatakse veeteenuse hindadesse tegevuskulud, kapitalikulu ja põhjendatud tulukus. Juhendi punkti 2.15 kohaselt on tegevuskulud hinda lülitatavad põhjendatud kulud, mis ei sisalda kapitalikulu ja finantskulu (finantskuludeks võivad olla kulud investeringutelt tütar- või sidusettevõttesse, kulud muudelt pikaajalistelt finantsinvesteringutelt, intressikulud, kahjum

valuutakursi muutustest või kahjum lühiajalistelt finantsinvesteeringutelt¹⁷). Alljärgnevalt annab KA hinnangu Hinnataotluses esitatud tegevuskulude kohta.

Kaalutlusi, kas veeteenuse hinda lülitatud tegevuskulud on ÜVVKS § 14 lg 2 alusel põhjendatud, teostab KA tuginedes Juhendi p 4.2 kuni 4.8. Juhendi punktist 4.2 lähtuvalt jagunevad tegevuskulud alljärgnevalt:

- 1) mittekontrollitavad kulud, kusjuures KA annab eraldi hinnangu vee erikasutusõiguse tasule ja saastetasule;
- 2) kontrollitavad kulud, kusjuures KA annab eraldi hinnangu elektrienergia kulule, tööjõukuludele ning muudele tegevuskuludele.

6.1. Mittekontrollitavad kulud

Juhendi punkti 4.4 kohaselt on mittekontrollitavad kulud need, mis ei ole mõjutatavad ettevõtja majandustegevuse kaudu, vaid sõltuvad täielikult ettevõtja-välistest teguritest (eelkõige seadusandlusest). Ravenil on mittekontrollitavateks kuludeks vee erikasutusõiguse tasu ja saastetasu saasteainete heitmisel veekogusse. Lisaks võib mittekontrollitava kuluna käsitleda maamaksu kulu ja riigilõivu kulu, kuid kuna nimetatud kulude osakaal Raveni tegevuskuludest on väga väike, siis analüüsib KA maamaksu ja riigilõivu kulu koos muude tegevuskuludega.

Mittekontrollitavate kulude põhjendatuse hindamiseks on KA vee-ettevõtjatele välja töötanud Küsimustiku töölehe „Tabel F. Keskkonnatasud“ ja töölehe „Tabel B. Kasumiaruanne“.

Raveni poolt veeteenuse hinda lülitatud mittekontrollitavad kulud summas 12,27 tuh €

Raven on Hinnataotluses prognoosinud veeteenuse hinda lülitavaks vee erikasutusõiguse tasu summaks 10,13 tuh € ja saastetasu summaks 2,14 tuh € ehk mittekontrollitavateks kuludeks kokku 12,27 tuh €.

KA seisukoht mittekontrollitavate kulude kohta

Järgnevalt annab KA hinnangu Raveni poolt veeteenuse hinda lülitavatele mittekontrollitavatele kuludele kulukomponentide lõikes.

6.1.1. Vee erikasutusõiguse tasu

Keskkonnatasude seaduse (edaspidi KeTS) § 10 lg 1 kohaselt makstakse vee erikasutusõiguse tasu õiguse eest võtta veekogust või põhjaveekihist vett erikasutuse korras.

Vee erikasutusõiguse tasu kujuneb prognoositud ammutatud vee kogusele KeTS § 10 lg 3 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 17.11.2014 määruse nr 169 „Vee erikasutusõiguse tasumäärad veevõtu eest veekogust või põhjaveekihist“ lisas¹⁸ osundatud vee erikasutusõiguse tasumäärade rakendamisel.

Juhendi punkti 4.5 kohaselt võetakse vee erikasutusõiguse tasumäärad täielikult arvesse vee erikasutusõiguse tasu arvutamisel, küll aga peab ettevõtja põhjendama vee erikasutusõiguse tasumääradega maksustatavaid vee koguseid.

¹⁷ <http://www.rmp.ee/raamatupidamine/rtj/>; RTJ 2 Lisa 2 Kasumiaruande kirjete selgitus

¹⁸ Leitav aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/121112014011> – klikkides määruse lõpus oleval lingil „Lisa“

Raveni poolt veeteenuse hinda lülitatud vee erikasutusõiguse tasu 10,13 tuh €

Hinnataotluse kohaselt soovib Raven veeteenuse hinda lülitada vee erikasutusõiguse tasu summas 10,13 tuh €.

KA seisukoht vee erikasutusõiguse tasu 10,13 tuh € kohta

Vee erikasutusloa nr L.VV/327383 kohaselt on Ravenil õigus ammutada joogivett ordoviitsiumi-kambriumi (edaspidi O-C) põhjaveekihist ja ordoviitsiumi (edaspidi O) põhjaveekihist.

Hinnataotluse kohaselt prognoosib Raven ammutatud vee koguseks regulatsiooniperioodil 115,12 tuh m³ (vt Tabel 7 rida 1 veerg 2017).

Ammutatud vee kogus on otseselt arvatav võetud vee müügitahust, omatarbevee mahust ja veekaost ehk ammutatud vee kogus = võetud vee müügitahust + omatarbevee maht + veekadu.

Tulenevalt KA poolt käesolevas otsuses põhjendatuks loetud võetud vee müügitahust 76,53 tuh m³ (vt otsuse p 5.1.1), omatarbevee mahust 5,76 tuh m³ ja veekao mahust 32,83 tuh m³ (vt otsuse p 5.2), kujuneb põhjendatud ammutatud vee koguseks 115,12 tuh m³ (76,53 + 5,76 + 32,83 = 115,12).

Kogu Raveni poolt ammutatud vee maht jaguneb ordoviitsiumi ja ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekihist ammutatavaks veeks, mille kogustest ja osakaaludest on ülevaade esitatud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 8).

Tabel 8 Ammutatud vee jagunemine põhjaveekihtide vahel

rida		Ühik	2013	2014	2015	2016	2017
1	Ammutatud vee kogus	tuh m ³	127,17	109,89	110,23	117,24	115,12
2	sh ordoviitsium-kambriumi põhjaveekihist	tuh m ³	122,08	104,48	104,95	112,29	110,17
3	sh ordoviitsiumi põhjaveekihist	tuh m ³	5,09	5,40	5,28	4,95	4,95
5	Ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekihi osakaal	%	96,0	95,1	95,2	95,8	95,7
6	Ordoviitsiumi põhjaveekihi osakaal	%	4,0	4,9	4,8	4,2	4,3

Erinevatest põhjaveekihtidest ammutatud vee osakaalud on vaadeldaval perioodil olnud stabiilsed (vt Tabel 8 read 2 ja 3 veerud 2013-2016). Ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekihist ammutatud vee osakaal on olnud 95,1 – 96% ja ordoviitsiumi põhjavee kihi osakaal 4,0 – 4,9%.

2017.a-ks on Raven prognoosinud 95,7% veest ammutada ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekihist ning 4,3% ordoviitsiumi põhjaveekihist, mis on üldjoontes samal tasemel eelnevate aastate proportsioonidega.

KA loeb põhjendatuks erinevatest põhjaveekihtidest ammutatava vee koguste osakaalud (95,7% ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekihist ja 4,3% ordoviitsiumi põhjaveekihist), kuna need ei erine oluliselt eelnevatel aastatel tegelikult kujunenud osakaaludest.

Tulenevalt põhjendatud ammutatava vee kogusest 115,12 tuh m³ ning põhjendatud erinevate põhjaveekihtide osakaaludest kujuneb ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekihist ammutatava vee koguseks 110,17 tuh m³ ning ordoviitsiumi põhjaveekihist ammutatava vee koguseks 4,95 tuh m³.

Vabariigi Valitsuse 17.11.2014 määruse nr 169 „Vee erikasutusõiguse tasumäärad veevõtu eest veekogust või põhjaveekihist“ §-s 1 osundatud lisa kohaselt on alates 01.01.2017 vee

erikasutusõiguse tasumäär vee ammutamisel ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekiht **88,10 €/tuh m³** ja vee ammutamisel ordoviitsiumi põhjaveekiht **84,68 €/tuh m³**.

Võttes aluseks käesolevas punktis põhjendatuks loetud ammutatava vee kogused ning vee erikasutusõiguse tasumäärad kujuneb 2017.a vee erikasutusõiguse tasu summa järgnevas tabelis (vt Tabel 9) kajastatuks.

Tabel 9 2017.a vee erikasutusõiguse tasu kujunemine

rida		ammutatav kogus (tuh m ³)	vee erikasutusõiguse tasumäär (€/tuh m ³)	vee erikasutusõiguse tasu (tuh €)
1	Ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekiht	110,17	88,10	9,71
2	Ordoviitsiumi põhjaveekiht	4,95	84,68	0,42
3	Kokku	115,12		10,13

KA poolt põhjendatuks loetud ammutatava vee kogustest ja 17.11.2014 Vabariigi Valitsuse määruse nr 169 lisas sätestatud vee erikasutusõiguse tasumääradest lähtuvalt kujuneb 2017.a-l makstavaks põhjendatud vee erikasutusõiguse tasuks 10,13 tuh €, mis ÜVVKS § 14 lg 2 p 1 ja 3 tulenevalt on põhjendatud lülitada võetud vee teenuse hinda.

6.1.2. Saastetasu

Vee-ettevõtja peab ÜVVKS § 10 lg 1 järgi tagama oma tegevuspiirkonnas ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni toimimise ja korrashoiu. Veeseaduse (edaspidi VeeS) järgi on reovee puhastamine vee-ettevõtja kohustus. VeeS § 8 kohaselt on vee-ettevõtja kohustatud soetama endale vee erikasutusloa ja KeTS §-de 3, 5, 17, 20 ja 24 kohaselt maksma veekogu reostamisel keskkonnatasuna saastetasu. KeTS § 14 lg 1 kohaselt rakendatakse saastetasu, kui saasteained heidetakse välisõhku, veekogusse, põhjavette või pinnasesse või kõrvaldatakse jäätmeid. Keskkonnatasude rakendamise eesmärk on KeTS § 4 lg 1 järgi vältida või vähendada saasteainete keskkonda heitmisega võimalikku kahju.

Juhendi punkti 4.5 kohaselt lülitatakse seaduses sätestatud saastetasude määrad täielikult veeteenuse hinda, küll aga peab ettevõtja põhjendama saastekoguseid. Juhendi punkti 4.6 p 5 kohaselt ei lülitata veeteenuse hinda seaduse alusel vee-ettevõtjale määratud trahve ja viiviseid.

Veeteenuse hinda lülitatava saastetasu põhjendatuse analüüsimiseks on KA HMS § 5 lg 1 tulenevalt (KA-l õigus määrata kaalutusõiguse alusel menetlustoimingu vorm) välja töötanud ja avaldanud oma koduleheküljel hinna taotlemise vormi ehk Küsimustiku Exceli tabelite kujul. Nimetatud Küsimustiku leheküljel „Tabel F. Keskkonnatasud“ sisaldub tabel, mida vee-ettevõtja on kohustatud täitma ning mis on ettevõtjapoolseks põhjenduseks saastetasude kohta veeteenuse hinnas. „Tabel F. Keskkonnatasud“ on välja töötatud võttes aluseks vee-ettevõtjate poolt regulaarselt riigile esitatavaid saastetasu kohta käivaid vorme.

Vee erikasutusloaga nr L.VV/327383 on Ravenile antud õigus juhtida heitvett veekogusse ning kehtestatud heitvees sisalduvate saasteainete kontsentratsioonid.

Alljärgnevalt analüüsib KA saastetasu veekogusse heidetavate saastekoguste eest.

Raveni poolt veeteenuse hinda lülitatud saastetasu 2,14 tuh €

Hinnataotluse kohaselt prognoosib Raven regulatsiooniperioodil makstava saastetasu kogusummaks 2400 €, millest 258 € on eristatud purgimisteenusele (vt käesoleva otsuse p 4)

ning kooskõlastatavasse veeteenuse hinda soovitakse lülitada 2142 € ehk 2,14 tuh €. Saastetasu kujunemine on kajastatud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 10).

Tabel 10 Saastetasu kujunemine regulatsiooniperioodil

rida	liik	suubla koef.	tasumäär (€/tonni)	kogus tonni	efektiivsuse koefitsient	Kokku €
1	veesaaste BHT ₇	1,0	1435,00	0,46	0,50	332
2	veesaaste HA	1,0	552,89	0,55	0,50	152
3	veesaaste P	1,0	12014,00	0,06	0,50	383
4	veesaaste N	1,0	2826,00	1,08	0,50	1533
5	Kokku saastetasu					2400
6	Purgimisteenusele eristatud saastetasu					258
7	Veeteenuse hinda lülitatav saastetasu					2142

BHT₇ - orgaanilised ained (v.a ühealuselised fenoolid ning v.a nafta, naftasaadused, mineraalõli ning tahke kütuse ja muu orgaanilise aine termilise töötlemise vedelsaadused) ümberarvestatuna nende lagundamise biokeemiliseks hapnikutarbeks seitsme ööpäeva jooksul;

HA – heljum;

P - fosforiühendid ümberarvestatuna üldfosforiks;

N - lämmastikuühendid ümberarvestatuna üldlämmastikuks;

KA seisukoht veeteenuse hinda lülitatud saastetasu 2,14 tuh € kohta

Raven kasutab klientidelt vastuvõetava reovee puhastamiseks Aruküla, Raasiku, Peningi ja Härma reoveepuhasteid. Nendest Aruküla ja Raasiku puhasteid uuendati 2012.a-l.

Kuna saastetasu kujuneb saastekoguse, saastetasumäära, suubla koefitsiendi ja KeTS § 20 lg 5 nimetatud saastetasumäärade vähendamist kajastava ehk nn efektiivsuse koefitsiendi korrutisena, analüüsib KA kõiki saastetasu arvutamise aluseks olevaid komponente eraldiseisvalt.

Saastekogused

Hinnangu andmiseks saastekogustele jälgis KA saastekoguste dünaamikat. Saastekogused sõltuvad olulisel määral puhastatava reovee kogusest (lisaks ühiskanalisatsiooni kaudu ärajuhitava reovee puhastamisele toimub reoveepuhastis ka purgitud reovee puhastamine). Seega leidis KA Raveni poolt regulatsiooniperioodiks prognoositud saastekogustele hinnangu andmiseks vaadeldavate aastate saastekoguste erikulud (saastekogus jagatud reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahumahu ning purgimisteenuse mahu summaga).

Ülevaade aastate 2013-2017 saastekogustest ning saastekoguste erikuludest on esitatud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 11). 2016.a suvel välja antud vee erikasutusloa kohaselt ei limiteerita ega maksustata enam heitvees sisalduvaid nafta ja ühealuseliste fenoolide koguseid. Seepärast ei ole tabelisse kaasatud aastatel 2013-2016 keskkonda suunatud nafta ja ühealuseliste fenoolide koguseid.

Tabel 11 Saastekogused ja erikulud

	SAASTEKOGUSED	Ühik	2013	2014	2015	2013-2015 keskmine erikulu	2016	2017
1	veesaaste BHT ₇	tonn	0,37	0,38	0,46		0,45	0,46
2	<i>Erikulu (BHT₇)</i>	<i>g/m³</i>	<i>6,9</i>	<i>6,8</i>	<i>8,3</i>	<i>7,4</i>	<i>7,4</i>	<i>7,4</i>

3	veesaaste HA	tonn	0,54	0,45	0,77		0,55	0,55
4	<i>Erikulu (HA)</i>	<i>g/m³</i>	<i>10,1</i>	<i>8,2</i>	<i>14,1</i>	<i>10,8</i>	<i>9,0</i>	<i>8,8</i>
5	veesaaste P	tonn	0,07	0,06	0,06		0,06	0,06
6	<i>Erikulu (P)</i>	<i>g/m³</i>	<i>1,38</i>	<i>1,06</i>	<i>1,01</i>	<i>1,15</i>	<i>1,02</i>	<i>1,02</i>
7	veesaaste N	tonn	1,46	0,88	1,15		1,08	1,08
8	<i>Erikulu (N)</i>	<i>g/m³</i>	<i>27,2</i>	<i>16,1</i>	<i>21,0</i>	<i>21,4</i>	<i>17,7</i>	<i>17,3</i>
9	Reovee müügi maht	tuh m ³	48,89	49,82	49,91		51,30	52,72
10	Purgimise maht	tuh m ³	4,93	5,08	4,79		9,96	9,96
11	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi maht + purgimisteenuse maht	tuh m ³	53,82	54,90	54,71		61,26	62,68

2017.a-ks prognoositud saastekogustele hinnangu andmisel saab kasutada aastate 2013-2015 andmeid, kuna need sisaldavas muuhulgas Aruküla ja Raasiku puhastite rekonstrueerimisjärgsete aastate tegelikke, täisaasta kohta käivad andmed (2016.a andmed on osaliselt prognoositud). Lisaks puhastatava reovee mahule, sõltub heitveega keskkonda juhitud saasteainete kogus ka konkreetse aasta ilmastikust (külm talv, sademete rohkus jne). Ilmastikust tingitud mõjude elimineerimiseks kasutas KA 2017.a-ks prognoositud saastekogustele hinnangu andmisel nende saastekoguste erikulude võrdlemist 2013-2015.a saastekoguste erikulude aritmeetilise keskmisega.

Kuna Raveni poolt 2017.a-ks prognoositud kõigi saastekoguste erikulud on võrdsed või väiksemad aastate 2013-2015 keskmistest erikuludest, siis **peab KA põhjendatuks 2017.a-ks prognoositud BHT₇ erikulu 7,4 g/m³, heljumi (HA) erikulu 8,8 g/m³, fosfori (P) erikulu 1,02 g/m³ ja lämmastiku (N) erikulu 17,3 g/m³.**

Põhjendatud saastekoguste erikuludest lähtuvalt loeb KA põhjendatuks Raveni poolt 2017.a-ks prognoositud saasteaine BHT₇ koguse 0,46 tonni, saasteaine HA koguse 0,55 tonni, saasteaine P koguse 0,06 tonni ja saasteaine N koguse 1,08 tonni, mis ei ületa vee erikasutusloas sätestatud.

Saastetasumäärad

KA peab põhjendatuks Raveni poolt 2017.a-ks prognoositud saastetasu arvutustes kasutatud saastetasumäärasid (BHT₇ 1435 €/t; HA 552,89 €/t; P 12 014 €/t; N 2826 €/t), kuna need vastavad KeTS § 20 lg 1 loetletud alates 01.01.2015 kehtivatele saastetasumääradele.

Suubla koefitsient

Vee erikasutusloa kohaselt on Aruküla, Raasiku, Penningi ja Härma reoveepuhastite vee erikasutusloa-kohane suubla koefitsient 1,0. **KA peab põhjendatuks Raveni poolt saastetasu arvutuses kasutatud suubla koefitsienti 1,0, kuna see põhineb vee-erikasutusloas KeTS § 20 lg 2 alusel sätestatud suubla koefitsiendil.**

Saastetasumäärade vähendamine ehk efektiivsuse koefitsient

KeTS § 20 lg 5 sätestab, et kui kõik saastetasu maksja väljalaskme heitvett iseloomustavad näitajad on vee erikasutusloaga määratud heitvee reostusnäitajate piirväärtustest väiksemad või nendega võrdsed ning vee erikasutaja on esitanud vee erikasutusloa andjale veeseaduse § 21 punktis 6 nimetatud aruande tähtpäevaks ja nõutud andmete ulatuses, vähendatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 kehtestatud saastetasumäärasid selle väljalaskme osas kaks korda ehk rakendatakse efektiivsuse koefitsienti 0,5.

Raveni poolt kasutatavate reoveepuhastite heitvett iseloomustavad näitajad väljalaskmetes on 2017.a-l prognoositud vastama vee erikasutusloas sätestatud näitajatele, kuna puhastid töötavad nõuetekohaselt. Seega prognoosib Raven puhastitest väljuvate saasteainete saastetasumäärade vähendamist kaks korda ehk koefitsiendiga 0,5 (vt Tabel 10 veerg „efektiivsuse koefitsient“).

KA peab põhjendatuks kasutada saastetasude arvutamisel efektiivsuse koefitsienti 0,5, sest Ravenil on võimalik objektiivsetest asjaoludest (puhastite nõuetekohane töö ja hoolsuskohustus haldamisel-hooldamisel) lähtuvalt korraldada oma tegevust selliselt, et oleks täidetud KeTS § 20 lg 5 osundatu ehk heitvett iseloomustavad näitajad vastaksid vee erikasutusloas sätestatud näitajatele ning vee erikasutusloa andjale on esitatud tähtaegselt veeseaduse § 21 p 6 nimetatud aruanded.

Nagu KA juba eelpool on selgitanud kujuneb saastetasu summa põhjendatud saastekoguste, saastetasumäärade, suubla koefitsientide ja efektiivsuse koefitsientide korrutiste summana. Eelnevalt põhjendatuks loetud saasteainekoguste keskkonda juhtimise eest makstavate saastetasude summeerimisel kujuneb regulatsiooniperioodil makstavaks saastetasuks kokku 2400 € (vt Tabel 10 rida 5).

Osa Aruküla reoveepuhastil puhastatavast reoveest on purgitud reovesi. Purgitud reovee puhastamiseks tehtavad kulud ei ole seotud veeteenuse osutamisega, seega tuleb saastetasust eristada purgitud reoveega seotud saastetasu. Kuna Raven puhastab kogu Aruküla puhastisse jõudva reovee samale puhastusastmele, siis on põhjendatud kogu Aruküla puhasti saastetasust (998 €) eristada purgimisteenusele saastetasu proportsionaalselt purgitud reovee mahuga ehk 25,9% (vt otsuse p 4).

Purgitud reoveega seotud saastetasu summaks kujuneb 238 € (Aruküla saastetasu 998 € × 25,9 / 100 = 258) ehk põhjendatud veeteenuse hinda lülitatavaks saastetasuks kujuneb 2400 - 258 = 2142 € ehk 2,14 tuh €.

KA peab ÜVVKS § 14 lg 2 p 1 ja 3 alusel põhjendatuks lülitada veeteenuse hinda saastetasu 2,14 tuh €, kuna nimetatud summa on saadud KA poolt põhjendatuks loetud saastekoguste korrutamisel KeTS § 20 lg 1 toodud saastetasumäärade ning KeTS § 20 lg 2 alusel vee erikasutusloas määratud suubla koefitsiendi ja KeTS § 20 lg 5 sätestatud nn efektiivsuse koefitsiendiga ning kogu saastetasu summast on eristatud KonkS § 18¹ alusel purgimisteenusega seotud saastetasu.

6.2. Kontrollitavad kulud

Kaalutlusi, kas veeteenuse hinda lülitatud kontrollitavad kulud on ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 3 ja 4 alusel põhjendatud, teostab KA tuginedes Juhendi p 4.2 kuni 4.8.

Kontrollitavate kuludena defineerib KA vastavalt Juhendi punktile 4.3 kulusid, mida ettevõtja saab mõjutada oma efektiivsema majandustegevuse kaudu.

Juhendi punkti 4.6 kohaselt ei lülitata veeteenuse hindadesse alljärgnevaid kuluartikleid (analoogselt Vee Määrusega, mida rakendatakse juhul, kui vee-ettevõtja hind ei vasta ÜVVKS-s kajastatud põhimõtetele):

- 1) ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu;
- 2) sponsorlus, kingitused ja annetused;
- 3) veeteenuse vahendajatele makstavad tasud;
- 4) põhitegevusega mitteseotud kulud;
- 5) seaduse alusel vee-ettevõtjale määratud trahve ja viiviseid;
- 6) finantskulud;

- 7) vee-ettevõtja tulumaksukulu (näiteks dividendide tulumaksu kulu);
- 8) teised ettevõtte majandusanalüüsi käigus mittepõhjendatuks osutunud kulud.

Juhendi punkti 4.8 kohaselt kasutatakse ettevõtja kulude analüüsi süstemaatilisel teostamisel muuhulgas alljärgnevat meetodeid:

- 1) kulude dünaamika jälgimine ajas ning selle võrdlus tarbijahinnaindeksi¹⁹ (THI) dünaamikaga;
- 2) erinevate kulukomponentide põhjendatuse süvaanalüüs (sh. eksperthinnangud);
- 3) vee-ettevõtja tegevuskulude ning nende põhjal arvutatud statistiliste näitajate võrdlemine teiste vee-ettevõtjate näitajatega.

Raveni poolt veeteenuse hinda lülitatavad kontrollitavad kulud summas 122,03 tuh €

Raven on Hinnataotluse kohaselt prognoosinud veeteenuse hinda lülitatavateks kontrollitavateks kuludeks kokku 122,03 tuh €, millest moodustab:

- 1) elektrienergia kulu 27,18 tuh €,
- 2) tööjõukulud 49,01 tuh €,
- 3) muud tegevuskulud 45,84 tuh €.

Nimetatud kontrollitavatele kuludele annab KA käesoleva otsuse järgnevatel punktidel eraldi hinnangu. Kontrollitavate kulude põhjendatust hindab KA Raveni poolt Hinnataotlusega esitatud andmete ning ettevõtjalt menetluse käigus saadud selgituste alusel.

6.2.1. Elektrienergia kulu

Raveni poolt prognoositud veeteenuse elektrienergia kulu 27,18 tuh €

Hinnataotluse kohaselt prognoosib Raven regulatsiooniperioodil veeteenusega seoses tarbitavaks elektrienergia koguseks 284,4 MWh ja elektrienergia kuluks 27,18 tuh €. Veeteenuse hinda lülitatav elektrienergia kulu jaguneb 9,37 tuh € ulatuses võetud vee teenusega seotud elektrienergia kuluks ning 17,81 tuh € ulatuses reovee ärajuhtimise ja puhastamisega seotud elektrienergia kuluks.

KA seisukoht elektrienergia kulu 27,18 tuh € kohta

Elektrikulu kujuneb elektrikoguse korrutamisel elektrienergia hinna, võrguteenuse hinna, elektriaktsiisi ning taastuvenergia tasu summaga, mistõttu annab KA alljärgnevalt kõikidele eelnimetatud elektrikulu arvutamise aluseks olevatele komponentidele hinnangu eraldiseisvalt.

Elektrienergia kogus

Raven kasutab veeteenuse osutamisel elektrienergiat vee pumpamiseks ja puhastamiseks, reovee ärajuhtimiseks ja puhastamiseks ning kontoriruumides. KA koostas Raveni poolt esitatud andmete alusel tabeli (vt Tabel 12) veeteenuse osutamisel tarbitud elektrienergia koguste kohta, mis ei sisalda muude tegevuste elektrienergia koguseid (sh. puhastamisega seotud). Puhastamisega seotud elektrienergia kogus on eristatud Aruküla reoveepuhasti elektrienergia tarbimisest võttes arvesse nii puhastatava reovee mahtu kui ka selle 2-kordset kontsentratsiooni võrreldes ühiskanalisatsiooni kaudu puhastile jõudva reoveega s.t 41,1%-ise osakaaluga 2017.a-l (vt käesoleva otsuse p 4).

¹⁹ THI väljendab **üldises majanduskeskkonnas aset leidva kulude kasvu** dünaamikat, mis avaldub lõpptulemusena keskmise tarbija ostukorvi hinna muutuses.

Tabel 12 Veeteenuse osutamiseiga seotud elektrienergia andmed

rida		Ühik	2013	2014	2015	2016	2017
1	Elektrienergia tarbimine veeteenusel	MWh	281,1	282,7	266,0	281,1	284,4
2	Muutus võrreldes eelmise aastaga	%		0,6	-5,9	5,7	1,2
3	Ammutatud vee maht ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi maht	tuh m ³	176,06	159,71	160,15	168,54	167,84
4	Elektrienergia erikulu (rida 1 /rida 3)	kWh/m ³	1,5966	1,7702	1,6613	1,6679	1,6946
5	Veeteenuse elektrikulu	tuh €	30,13	30,16	27,91	28,20	27,18
6	Keskmine elektrienergia hind	senti/kWh	10,719	10,667	10,492	10,032	9,558

Veeteenuse osutamisel kasutatud elektrienergia kogus oli aastatel 2013 - 2015 vahemikus 266,0 – 282,7 MWh (vt Tabel 12 rida 1 veerud 2013 - 2015). 2016.a I poolaasta²⁰ tegeliku tarbimise alusel on Raven prognoosinud veeteenusega seotud elektrienergia tarbimiseks 281,1 MWh. Regulaatsiooniperioodi ehk 2017.a veeteenuse elektrienergia tarbimiseks on Raven prognoosinud 284,4 MWh (vt Tabel 12 rida 1 veerg 2017).

Kuna veeteenuse osutamiseks tarbitav elektrienergia kogus on sõltuvuses käideldava vee kogusest, siis hinnangu andmiseks veeteenusega seotud elektrienergia kogusele, leidis KA elektrienergia erikulu (elektrienergia kogus jagatud ammutatud vee mahu ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi mahu summaga, vt Tabel 12 rida 4).

Veeteenuse elektrienergia erikulu muutus aastatel 2013 - 2015 vahemikus 1,5966 – 1,7702 kWh/m³. Nende aastate aritmeetiliseks keskmiseks erikuluks on 1,6760 kWh/m³ ((1,5966 + 1,7702 + 1,6613) / 3 = 1,6760). Raveni poolt prognoositud andmete alusel kujuneb 2017.a veeteenuse elektrienergia erikuluks 1,6946 kWh/m³ (vt Tabel 12 rida 4 veerg 2017). 2017.a-ks prognoositud elektrienergia erikulu on küll mõnevõrra kõrgem kui perioodi 2013-2015 aritmeetiline keskmine elektrienergia erikulu, kuid see on põhjendatav ühe suurkaevpumppla lisandumisega 2017.a-l.

Kuna Raveni poolt 2017.a-ks prognoositud veeteenuse elektrienergia erikulu ei erine oluliselt perioodi 2013-2015 aritmeetilisest keskmisest elektrienergia erikulust s.h 2017.a-l lisandub üks suurkaevpumppla, siis peab KA põhjendatuks 2017.a veeteenuse elektrienergia erikulu 1,6946 kWh/m³.

Lähtudes KA poolt käesoleva otsuse punktis 6.1.1 põhjendatuks loetud ammutatava vee kogusest 115,12 tuh m³, käesoleva otsuse punktis 5.1.2 põhjendatuks loetud reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi mahust 52,72 tuh m³ ning käesolevas punktis põhjendatuks loetud elektrienergia erikulust 1,6946 kWh/m³ kujuneb põhjendatud veeteenuse osutamisel tarbitavaks elektrienergia koguseks 284,4 MWh [(115,12 + 52,72) × 1,6946 = 284,4].

Elektrienergia hind

Esitatud Hinnataotluses on Raven prognoosinud 2017.a elektrienergia hinnaks 33,57 €/MWh ehk 3,357 senti/kWh. 2013.a-l toimus elektrituru avanemine ning Raven hakkas elektrienergiat ostma vabaturult. Elektrienergia ostmiseks vabaturult korraldas Eesti Vee-ettevõtete Liit

²⁰ elektrienergia prognoosi ei ole otstarbekas teha 9 kuu andmete alusel, kuna elektrienergia puhul mängib olulist osa sesoonsus. 9 kuu andmeid arvesse võttes ei kajastuks prognoosis talve ja suvekuid võrdselt. Talvekuudel on aga elektritarbimine mõnevõrra suurem tulenevalt küttevajadusest (pumppla ja puhastihooned jne)

(edaspidi EVEL) ühishanke „EVEL-ga seotud isikute elektrienergia ühishange“ raames 2015.a -I minikonkursi nr 8. Esitatud andmete kohaselt valis Raven minikonkursil tehtud pakkumistest fikseeritud hinnaga paketi 24 kuuks, mille osas tegi soodsaima pakkumise Eesti Energia AS. Elektrienergia ostuks sõlmitud lepingu kohaselt on perioodil 01.01.2017 – 31.12.2018 elektrienergia hinnaks 33,57 €/MWh.

KA peab veeteenuse hinnas põhjendatuks elektrienergia hinda 33,57 €/MWh ehk 3,357 senti/kWh, kuna see on soodsaim EVEL-i ühishanke 7. minikonkursi raames pakatile „Fikseeritud hinnaga pakett 24 kuuks“ pakutud hindadest.

Võrguteenuse hind

Raven ostab Hinnataotluses esitatud andmete kohaselt regulatsiooniperioodil elektri võrguteenust Elektrilevi OÜ-lt pakettidega Vörk 1, Vörk 2, Vörk 3, Vörk 4 ja VMA4. KA on 23.12.2013 otsusega nr 7.1-5/13-013 kooskõlastanud Elektrilevi OÜ-le võrgutasud. **KA peab põhjendatuks Elektrilevi OÜ hinnapakettide (kooskõlastatud KA 23.12.2013 otsusega nr 7.1-5/13-013) rakendamise tulemusena kujunenud kaalutud keskmist võrguteenuse tasu 4,714 senti/kWh.**

Elektriaktsiis ja taastuenergia tasu

Lähtuvalt alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse § 66 lõikes 12 sätestatust lisandub elektrienergia hinnale elektriaktsiis **0,447 senti/kWh** ning lähtuvalt elektrituruseaduse § 59² lõikest 1 lisandub taastuenergia tasu **1,04 senti/kWh**²¹.

Elektrienergia kulu

Elektrienergia kulu kokku kujuneb elektrikoguste korrutamisel elektrienergia hinna, võrguteenuse hinna, elektriaktsiisi ja taastuenergia tasu summaga.

KA, kontrollinud et:

1. Raven on vabaturult ostetava elektrienergia hinna kujundanud vastavalt soodsaimat hinda pakunud tarnija hinnale, mille kohaselt kujuneb elektrienergia 2017.a hinnaks 3,357 senti/kWh;
2. Raven on regulatsiooniperioodi elektrienergia võrguteenuse tasu prognoosimisel lähtunud KA poolt 23.12.2013 otsusega nr 7.1-5/13-013 kooskõlastatud võrguteenuse tasudest, mille rakendamise tulemusena on kujunenud kaalutud keskmiseks võrguteenuse tasuks veeteenuse osutamisel 4,714 senti/kWh;
3. elektriaktsiis vastab alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse § 66 lõikes 12 sätestatud elektriaktsiisile (0,447 senti/kWh) ja taastuenergia tasu vastab kehtestatud taastuenergia tasule (1,04 senti/kWh),

peab põhjendatuks veeteenuse osutamisel elektrienergia kaalutud keskmist hinda 9,558 senti/kWh (3,357 + 4,714 + 0,447 + 1,04 = 9,558).

KA poolt põhjendatuks loetud veeteenuse osutamisel tarbitavast elektrienergia kogusest 284,4 MWh ja kaalutud keskmisest elektrienergia hinnast 9,558 senti/kWh tulenevalt kujuneb veeteenuse osutamise elektrienergia kuluks 27,18 tuh € ($284,4 \times 9,558 / 100 = 27,18$).

²¹ <http://elering.ee/lisanduvad-elektrijaamad-kergitavad-taastuenergia-tasu-104-sendini-kilovatt-tunnist/>

KA loeb ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 3 ja 4 alusel põhjendatuks lülitada kooskõlastatavasse veeteenuse hinda elektrienergia kulu 27,18 tuh € (s.h võetud vee teenuse osutamisega seotud elektrienergia kulu 9,37 tuh € ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamisega seotud elektrienergia kulu 17,81 tuh €), kuna see on kujunenud põhjendatuks loetud elektrienergia kogusest ja kaalutud keskmisest elektrienergia hinnast lähtuvalt.

6.2.2. Tööjõukulud

Juhendi punktist 4.8 tulenevalt kasutab KA ettevõtja tegevuskulude, sh tööjõukulude analüüsil kulude dünaamika jälgimist ajas ja selle võrdlust THI dünaamikaga ning kulude põhjal arvutatud statistiliste näitajate võrdlust teiste vee-ettevõtjate näitajatega.

Raven taotleb tööjõukulu veeteenuse hinnas 49,01 tuh €

Hinnataotluse kohaselt soovib Raven lülitada veeteenuse hinda 2017.a veeteenuse osutamisega seotud tööjõukulusid summas 49,01 tuh €.

KA seisukoht tööjõukulude 49,01 tuh € kohta

Raveni tööjõukulude analüüsi teostamiseks koostas KA ettevõtjalt saadud andmete põhjal tabeli (vt Tabel 13). Tabelis on esitatud vaid veeteenuse hinda lülitatud tööjõukulud.

Tabel 13 Tööjõukulud

rida		Ühik	KA 30.05.2013 otsuses nr 9.1-3/13-010	2013	2014	2015	2016	2017
1	Tööjõukulud veeteenusel	tuh €	47,80	58,66	60,44	59,07	80,38	49,01
2	Muutus võrreldes eelmise aastaga	%		7,3	3,0	-2,3	36,1	-39,0
3	Veeteenuste müügiimaht kokku	tuh m ³	125,80	123,14	117,97	120,17	126,46	129,25
4	Tööjõukulude erikulu	€/m ³	0,38	0,48	0,51	0,49	0,64	0,38
5	Tarbija hinna indeksi muutus (THI)	%		2,8	-0,1	-0,5	0,2	2,7

*Statistikaameti²² andmetel oli THI muutus 2013.a-l 2,8%, 2014.a-l -0,1% ja 2015.a-l -0,5%. Rahandusministeeriumi 2016.a suvise majandusprognoosi²³ kohaselt on THI muutuseks 2016.a-l prognoositud 0,2% ja 2017.a-l 2,7%. THI muutus 2014.a-l -0,1% tähendab, et 2013.a hinnad on 2014.a-ks vähenenud 0,1% võrra.

Vastavalt KonkS § 13 lg 1 omab turgu valitsevat seisundit KonkS tähenduses ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest. KonkS § 13 lg 2 kohaselt omab turgu valitsevat seisundit ka KonkS §-des 14 ja 15 sätestatud eri- või ainuõigust või olulist vahendit omav ettevõtja. Vastavalt KonkS §-le 15 loetakse olulist vahendit, sealhulgas loomulikku monopoli omavaks ettevõtja, kelle omandis, valduses või opereerimisel on võrgustik, infrastruktuur või muu oluline vahend, mida teisel isikul ei ole võimalik või ei ole majanduslikult otstarbekas dubleerida, kuid millele juurdepääsuta või mille olemasoluga ei ole võimalik kaubaturul tegutseda. KonkS § 15 tulenevalt on Raveni näol tegemist olulist vahendit omava ettevõtjaga, mis tähendab, et Ravenil on oma tarbijate üle turgu valitsev seisund. **Seega puudub Raveni tarbijatel võimalus valida teist teenuse osutajat isegi juhul, kui Raveni kulutused**

²² Avaldatud <http://www.stat.ee/34194>

²³ Avaldatud 15.09.2016. Kättesaadav - <http://www.fin.ee/majandusprognoosid>

ning sellest tulenevalt teenuse hind on tarbijatele vastuvõetamatu. Tulenevalt Raveni turgu valitsevast seisundist on oluline kontrollida, et ettevõtja ei lülitaks oma teenuse hinda ülemäärasel hulgal kulusid, sest ÜVVKS § 14 lg 2 tulenevalt võib veeteenuse hind sisaldada vaid põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust.

Raveni tööjõukulud on eelneva aastaga võrreldes 2014.a-l ja 2016.a-l suurenenud ning 2015.a-l vähenenud (vt Tabel 13 rida 1 ja 2 veerud 2013-2016). 2016.a oluliselt suuremate tööjõukulude põhjuseks on ettevõtte juhi vahetamine, mille sujuvaks toimumiseks olid osa aastast tööl nii vana kui ka uus juht. 2017.a-ks on Raven prognoosinud tööjõukulude vähenemist võrreldes eelneva aastaga 39,3% ehk tasemele 49,01 tuh € (vt Tabel 13 read 1 ja 2 veerg 2017).

KA eelmise otsusega võrreldes on Raven 2017.a-ks prognoosinud tööjõukulude kasvu 2,5% ($49,01 / 47,80 \times 100 - 100 = 2,5$; vt Tabel 13 rida 1 veerud „KA 30.05.2013 otsuses nr 9.1-3/13-010“ ja 2017). Samal perioodil on THI suurenenud ja prognoositud suurenema 2,3% [$1 \times (100 - 0,1) / 100 \times (100 - 0,5) / 100 \times (100 + 0,2) / 100 \times (100 + 2,7) / 100 \times 100 - 100 = 2,3$; vt Tabel 13 rida 5]. Seega on Raven prognoosinud tööjõukulude kasvu hinnanguliselt samas tempos üldise majanduskeskkonna kulude kasvu väljendava indeksiga THI.

Veelgi objektiivsema hinnangu andmiseks tööjõukulule võrdleb KA järgnevalt Raveni poolt 2017.a-ks prognoositud tööjõukulude alusel leitud tööjõukulude erikulu teiste võrreldavate vee-ettevõtjate vastava näitajaga. Raveniga võrreldavad vee-ettevõtjad on sellised, kelle müüгимahu ja torustike pikkuse suhe jääb Raveni müüгимahu ja torustiku pikkuse suhtega **2,7 tuh m³/km** võrreldavasse vahemikku **1,6 – 3,7 tuh m³/km** (s.t +/- 40% Raveni müüгимahu ja torustike pikkuse suhtest).

Raveni tööjõukulude erikuluks 2017.a-l kujuneb KA poolt käesoleva otsuse p 5.1.1 ja 5.1.2 põhjendatuks loetud müüгимahust tulenevalt 0,38 €/m³ (vt Tabel 13 rida 4 veerg 2017). Võrreldavate vee-ettevõtjate tööjõukulude erikulude kaalutud keskmise²⁴ on 0,36 €/m³. Seega ületab Raveni tööjõukulude erikulu 0,38 €/m³ võrreldavate vee-ettevõtjate tööjõukulude erikulude kaalutud keskmist taset. Vee-ettevõtjate võrdlusbaasi (*benchmarking*) koostamise ja kasutamise juhendi p 7.3.2 tulenevalt võib asjakohaste kaalutluste olemasolul KA lugeda vee-ettevõtja analüüsitava näitaja põhjendatuks ka vee-ettevõtja lisaselgitustest lähtuvalt vm põhjendusel, ilma teisi analüüsimeetodeid kasutama, kui analüüsitava vee-ettevõtja näitaja ei ole kõrgem kui „kaalutud keskmise + veapiir 5%“²⁵. Raven on põhjendanud tööjõukulude kõrgemat taset asjaoluga, et tema tegevuspiirkonnas ei ole kogu ulatuses ühtset infrastruktuuri vaid igas asustatud punktis on eraldiseisev infrastruktuur (eraldiseisva puhasti või puurkaevpumplaga ühendatud süsteem). Mitme eraldiseisva infrastruktuuri hooldamine/haldamine on mõnevõrra rohkem ressursi nõudvam kui ühe omavahel terviku moodustava infrastruktuuri haldamine/hooldamine. **KA peab põhjendatuks Raveni tööjõukulude erikulu taset 0,38 €/m³, mis ei ületa 5% võrreldavate vee-ettevõtjate vastava näitaja kaalutud keskmist 0,36 €/m³, kuna Raven tegevuspiirkonnas osutatakse teenust mitme eraldiseisva infrastruktuuri abil, mis on mõnevõrra rohkem ressursi nõudvam kui ühe terviku moodustava infrastruktuuri haldamine/hooldamine.**

Lähtudes käesoleva otsuse punktides 5.1.1 ja 5.1.2 põhjendatuks loetud võetud vee teenuse ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise müüгимahtudest ning põhjendatuks loetud

²⁴ Analüüsitava ettevõtja näitaja põhjendatusele hinnangu andmisel lähtub KA võrreldavate ettevõtjate näitajate erikulude kaalutud keskmisest, sealjuures on kaaluks ettevõtjate müüгимahud.

²⁵ KA poolt läbiviidud analüüsi tulemusena rakendatakse võrdlusanalüüsi teostamisel näitajate erikulude põhjendatuse hindamisel 5%-list veapiiri. Usaldusnivoo $\beta = 95\%$ korral kujuneb keskmiseks usaldusvahemiku poollaiuseks (veapiiriks) väärtus, mis moodustab ligi 5% tegevuskulude erikulude aritmeetilisest keskmisest.

tööjõukulude erikulust 0,38 €/m³, peab KA põhjendatuks lülitada veeteenuse hinda tööjõukulud summas 49,01 tuh € tuginedes ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 3 ja 4.

6.2.3. Muud tegevuskulud

Eelnevalt on KA punktis 6.1 andnud hinnangu mittekontrollitavatele kuludele ning punktis 6.2.1 kontrollitavatest kuludest elektrienergia kulule. Järgnevalt analüüsib KA muid tegevuskulusid.

Juhendi punktist 4.8 tulenevalt kasutab KA ettevõtja tegevuskulude analüüsil kulude dünaamika jälgimist ajas ja selle võrdlust THI dünaamikaga ning vee-ettevõtja tegevuskulude ja nende põhjal arvatud statistiliste näitajate võrdlemist sarnaste vee-ettevõtjate näitajatega.

Juhendi punkti 4.6.1 kohaselt ei lülitata veeteenuse hinda ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu, sest maksmata arvete kulu lülitamine veeteenuse hinda ning seeläbi korrektselt arveid tasuvate isikute veeteenuse hinda ei ole põhjendatud ja õiglane korrektselt arveid tasuvate tarbijate suhtes. Veeteenuse hind, mis sisaldaks ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulusid ei vastaks ÜVVKS § 14 lg 2 ja selle alusel välja töötatud Juhendi punktis 4.6.1 toodud põhimõtetele.

Raveni poolt veeteenuse hinda lülitatavad muud tegevuskulud 45,84 tuh €

Raven on Hinnataotluse kohaselt prognoosinud kooskõlastatavas veeteenuse hinnas kajastuvateks muudeks tegevuskuludeks kokku 45,84 tuh €. Muude tegevuskulude summa kujunemist kajastab alljärgnev tabel (vt Tabel 14). Tabelis on esitatud vaid kooskõlastatavasse veeteenuse hinda lülitatud muud tegevuskulud ning tabel ei kajasta veeteenusega mitteseotud tegevustele jaotatud tegevuskulusid.

Tabel 14 Raveni muud tegevuskulud

rida		ühik	KA 30.05.2013 otsuses nr 9.1-3/13-010	2013	2014	2015	2016	2017
1	Muud tegevuskulud veeteenuse hinnas	tuh €	29,20	30,55	29,13	48,95	52,06	45,84
2	Veeteenuste müügi maht kokku	tuh m ³	125,80	123,14	117,97	120,17	126,46	129,25
3	Muude tegevuskulude erikulu müügi mahu suhtes (rida 1 / rida 2)	€/m ³	0,23	0,25	0,25	0,41	0,41	0,35
4	Tarbijahinna indeksi muutus (THI)	%		2,8	-0,1	-0,5	0,2	2,7

KA seisukoht muude tegevuskulude summa 45,84 tuh € kohta

Tabelist (vt Tabel 14) nähtub, et KA on 30.05.2013 tehtud otsuses nr 9.1-3/13-010 pidanud põhjendatuks muid tegevuskulusid summas 29,20 tuh € (vt Tabel 14 rida 1 veerg „KA 30.05.2013 otsuses nr 9.1-3/13-010“). Aastate 2013 – 2015 tegelikud muud tegevuskulud on olnud vahemikus 29,13 – 48,95 tuh € (vt Tabel 14 rida 1 veerud 2013 – 2015). 2017.a muude tegevuskulude summaks on Raven prognoosinud 45,84 tuh €. Seega on Raven prognoosinud muude tegevuskulude kasvu võrreldes KA 30.05.2013 otsusega 56,9% ($45,84 / 29,20 \times 100 - 100 = 56,9$).

Hinnangu andmiseks muudele tegevuskuludele arvutas KA muude tegevuskulude erikulu müügi mahu suhtes (muude tegevuskulude summa jagatud võetud vee müügi mahu ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi mahu summaga, vt Tabel 14 rida 3). Tabelist nähtub, et KA 30.05.2013 otsuse andmetel kujunes muude tegevuskulude erikuluks 0,23 €/m³ ning aastate 2013 – 2015 tegelik erikulu on kasvanud 0,25 €/m³-lt tasemele 0,41 €/m³ (vt Tabel 14 rida 3). Raveni poolt prognoositud andmetega kujuneb 2017.a erikuluks 0,35 €/m³.

Juhendi punktist 4.8.3 lähtuvalt võrdles KA 2017.a-l kujunevat Raveni muude tegevuskulude erikulu teiste võrreldavate vee-ettevõtjate vastava näitajaga. Raveniga võrreldavad vee-ettevõtjad on sellised, kelle müüгимahu ja torustike pikkuse suhe jääb Raveni müüгимahu ja torustiku pikkuse suhtega **2,7 tuh m³/km** võrreldavasse vahemikku **1,6 – 3,7 tuh m³/km** (s.t +/- 40% Raveni müüгимahu ja torustike pikkuse suhtest). Raveniga võrreldavate vee-ettevõtjate muude tegevuskulude erikulu kaalutud keskmine²⁶ on **0,30 €/m³**. Seega on Raveni 2017.a-ks prognoositud andmete alusel kujunenud muude tegevuskulude erikulu 0,35 €/m³ kõrgem võrreldavate ettevõtjate muude kontrollitavate tegevuskulude erikulu kaalutud keskmisest 0,30 €/m³. Raven on põhjendanud muude tegevuskulude kõrgemat taset asjaoluga, et tema tegevuspiirkonnas ei ole kogu ulatuses ühtset infrastruktuuri vaid igas asustatud punktis on eraldiseisev infrastruktuur (eraldiseisva puhasti või puurkaevpumpplaga ühendatud süsteem) ning 2016.a keskel välja antud vee erikasutuslooga seonduvalt on talle kehtestati täiendavaid analüüsikohustusi hinnanguliselt 5,13 tuh € ulatuses aastas.

Vee-ettevõtjate võrdlusbaasi (*benchmarking*) koostamise ja kasutamise juhendi punktist 7.3.2 tulenevalt võib asjakohaste põhjenduste olemasolul KA lugeda vee-ettevõtja analüüsitava näitaja põhjendatuks vee-ettevõtja lisaselgitustest lähtuvalt, ilma teisi analüüsimeetodeid kasutama, kui analüüsitava vee-ettevõtja näitaja ei ole kõrgem kui „kaalutud keskmine + veapiir 5%“²⁷. Võttes arvesse asjaolu, et mitme eraldiseisva infrastruktuuri hooldamine/haldamine on mõnevõrra rohkem ressursi nõudvam kui ühe terviku moodustava infrastruktuuri haldamine/hooldamine ja lisades eeltoodust tulenevalt võrreldavate ettevõtjate muude tegevuskulude kaalutud keskmisele erikulule veapiiri 5% kujuneks Raveni muude tegevuskulude erikulu põhjendatud tasemeks 0,315 €/m³ ($0,30 + 0,30 \times 5 / 100 = 0,315$). Korrutades põhjendatud erikulu 0,315 €/m³ käesolevas otsuses põhjendatuks peetud veeteenuse müüгимahuga 129,25 tuh m³ saame muude tegevuskulude summaks 40,71 tuh € ($0,315 \times 129,25 = 40,71$). Lisades saadud summale 2016.a vee erikasutuslooga pandud kohustusest tuleneva täiendava hinnangulise analüüsise kulu 5,13 tuh € kujuneb muude tegevuskulude summaks 45,84 tuh € ($40,71 + 5,13 = 45,84$).

Raveni poolt 2017.a-ks prognoositud muude tegevuskulude summa 45,84 tuh € ei ületa KA poolt teostatud kontrollarvutuse tulemust 45,84 tuh €.

Võttes arvesse asjaolu, et Raveni tegevuspiirkonnas osutatakse teenust mitme eraldiseisva infrastruktuuri kaasabil, mis on mõnevõrra rohkem ressursi nõudvam kui ühe terviku moodustava infrastruktuuri haldamine/hooldamine ning 2016.a-l välja antud vee erikasutusloast tulenevat analüüsise lisakulu, peab KA ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 3, 4 tulenevalt põhjendatuks lülitada veeteenuse hinda muid tegevuskulusid summas 45,84 tuh €.

7. Investeeringud

ÜVVKS § 14 lg 2 punktist 2 tulenevalt peab veeteenuse hind katma investeeringud olemasolevate ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni süsteemide jätkusuutlikkuse tagamiseks, mistõttu on oluline hinnata investeeringute põhjendatust veeteenuse hinnas. ÜVVKS § 14 lg 2 p 6 tulenevalt peab veeteenuse hind katma investeeringud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni, sealhulgas sademeveekanalise arendamiseks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise

²⁶ Analüüsitava näitajale hinnangu andmisel lähtub KA võrreldavate ettevõtjate näitajate erikulude kaalutud keskmisest. Sealjuures on kaaluks ettevõtjate müüгимahud.

²⁷ KA poolt läbiviidud analüüsi tulemusena rakendatakse võrdlusanalüüsi teostamisel näitajate erikulude põhjendatuse hindamisel 5%-list veapiiri. Usaldusnivoo $\beta = 95\%$ korral kujuneb keskmiseks usaldusvahemiku poollaiuseks (veapiiriks) väärtus, mis moodustab ligi 5% tegevuskulude erikulude aritmeetilisest keskmisest.

kava alusel konkreetsetes arenduspiirkonnas, kus ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga ühendatakse rohkem kui 50 protsenti elamuid, mille ehitusluba on välja antud enne 1999. aasta 22. märtsi. ÜVVKS § 14² lg 10 on sätestatud KA-le kohustus küsida valla- või linnavalitsuselt arvamust Hinnataotluse vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale. Valla- või linnavalitsuse ülesanne on läbi ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava **tagada ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni süsteemide jätkusuutlikkus**. Kohalik omavalitsus kinnitades vee-ettevõtja poolt prognoositud investeeringute vastavust ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale kindlustab, et investeeringute lülitamisega veeteenuse hinda on tagatud ka ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 täitmine.

Raveni poolt Hinnataotluses kajastatud aastatel 2013 – 2017 teostatud ja teostatavad investeeringud on esitatud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 15).

Tabel 15 Raveni investeeringud aastatel 2013 – 2017

rida	Investeeringud		2013	2014	2015	2016	2017
1	2		3	4	5	5	6
Kooskõlastatava hinnaga teenuste investeeringud							
1.	Veevarustuse teenus	tuh €	0	14,0	0	58,6	18,5
1.1	sh uusehitused ja seadmed	tuh €	0	9,3	0	58,6	18,5
1.1.1	Citroen Berlingo	tuh €	0	5,8	0	0	0
1.1.2	Aruküla keskasula elamute veemõõdu sõlm	tuh €	0	3,5	0	0	0
1.1.3	Sõiduauto	tuh €	0	0	0	6,8	
1.1.4	Raasiku KIK projekt OF torustikud vesi	tuh €	0	0	0	51,8	0
1.1.5	Veearvestid 370 tk	tuh €	0	0	0	0	18,5
1.2	sh olemasolevate rekonstrueerimine	tuh €	0	4,7	0	0	0
1.2.1	Peningi veetorn pumbamaja parendus	tuh €	0	4,7	0	0	0
2.	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenus	tuh €	0	4,2	5,6	113,1	18,5
2.1	sh uusehitused ja seadmed	tuh €	0	4,2	0	113,1	18,5
2.1.1	Citroen Berlingo	tuh €	0	4,2	0	0	0
2.1.2	Sõiduauto	tuh €	0	0	0	4,9	
2.1.3	Raasiku KIK projekt OF torustikud kanal	tuh €	0	0	0	100,9	0
2.1.4	Raasiku KIK projekt OF seadmed kanal	tuh €	0	0	0	7,3	0
2.1.5	Aruküla ÜF projekt OF seadmed kanal	tuh €	0	0	0	0	18,5
2.2	sh olemasolevate rekonstrueerimine	tuh €	0	0	5,6	0	0
2.2.1	Aruküla mõisa kanalitööd	tuh €	0	0	5,6	0	0
3.	Sademe- ja dreenaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimine ning puhastamine	tuh €	0	0	0	4,6	0
3.2	sh olemasolevate rekonstrueerimine	tuh €	0	0	0	4,6	0
3.2.1	Raasiku ÜF projekt	tuh €	0	0	0	4,6	0
4.	Põhiteenustega seotud teenused	tuh €	0	0	0	0	0
Veeteenuse hinda lülitatavad investeeringud kokku							
		tuh €	0	18,2	5,6	176,4	37,0
5.	Tarbijate poolt tasutud liitumistasudest teostatud investeeringud	tuh €	0	0	27,8	86,6	0
5.1.1	Aruküla mõisa kanalitööd	tuh €	0	0	27,8		
5.1.2	Kulli piirkonna investeering	tuh €	0	0	0	86,6	0
6.	Muu tegevus (hinnad ei ole reguleeritavad ÜVVKS kohaselt + muu)	tuh €	6,8	3,5	6,9	7,2	0
6.1	sh uusehitused ja seadmed	tuh €	6,8	3,5	6,9	7,2	0
6.1.1	Muu tegevusega seotud põhivara	tuh €	6,8	0	0	0	0
6.1.2	Citroen Berlingo	tuh €	0	3,5	0	0	0
6.1.3	Katla 2 suitsutorud	tuh €	0	0	6,9	0	0
6.1.4	Sõiduauto	tuh €	0	0	0	1,9	
6.1.5	Muu tegevusega seotud põhivarad	tuh €	0	0	0	5,3	0

7.	Tagastamatu abi (sihtfinantseerimine) arvel teostatud investeeringud veesektoris (v.a ühtekuuluvusfondist saadud abi)	tuh €	0	0	0	322,3	0
7.1	Raasiku ÜVK	tuh €	0	0	0	322,3	0
7.2	Aruküla ÜVK	tuh €	0	0	0	0	0
9.	Lõpetamata ehitise saldo aasta lõpus	tuh €					20,5
9.3	ettevõtte vahenditest	tuh €					20,5
9.3.1	Torustikud, mitte kasutusel	tuh €					20,5

21.12.2016 saatis KA Raasiku Vallavalitsusele järelepärimise, milles küsis Hinnataotluses esitatud investeeringute vastavust ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale vastavalt ÜVVKS § 14² lg 10 sätestatule.

28.12.2016 Raasiku Vallavalitsuselt saabunud vastuse kohaselt on Raveni poolt Hinnataotluses kajastatud investeeringud vastavuses ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale.

Tulenevalt ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 ja 6 ning Raasiku Vallavalitsuse 28.12.2016 kinnitusest, et Hinnataotluses kajastatud investeeringud vastavad ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale, loeb KA põhjendatuks veeteenuse hinnas Raveni poolt aastatel 2013 – 2017 omavahendite ja laenukohustuste arvelt teostatud/ teostatavaid investeeringuid summas 257,7 tuh € (0 + 18,2 + 5,6 + 176,4 + 37,0 + 20,5 = 257,7), sealhulgas lõpetamata ehitised summas 20,5 tuh €.

8. Reguleeritava vara, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse arvestus

Reguleeritav vara ja kapitalikulu

ÜVVKS § 14 lg 2 punkt 5 sätestab, et veeteenuse hind kujundatakse selliselt, et vee-ettevõtjal oleks tagatud põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt. Seega lähtub KA reguleeritava vara leidmisel vaid vee-ettevõtja omavahendite ja tema poolt võetud laenukohustuste arvelt soetatud põhivara jääkmaksumusest ning selle hulka ei arvata tagastamatu abi raames ega tarbijate poolt tasutud liitumistasude arvelt soetatud põhivara.

Juhendi punkti 5.4 kohaselt on reguleeritava vara määramine vajalik kapitalikulu (põhivara kulumi) ja põhjendatud tulukuse arutamiseks. Juhendi punkti 5.5 järgi arvestatakse teistele vee-ettevõtjatele tasutud liitumistasud reguleeritava vara hulka.

Juhendi punkti 5.6 järgi ei arvestata reguleeritava vara hulka :

- 1) põhivara, mida põhitegevuses ei kasutata;
- 2) pikaajalisi finantsinvesteeringuid;
- 3) immateriaalset põhivara (välja arvatud arvutitarkvara ja programmide litsentsid ning teistele vee-ettevõtjatele tasutud liitumistasud);
- 4) tagastamatu abi raames (sh sihtfinantseerimise teel) soetatud põhivara;
- 5) tarbijate poolt makstud liitumistasudest soetatud põhivara;
- 6) mittepõhjendatud investeeringuid.

Juhendi punkti 5.7 järgi kasutatakse reguleeritava vara väärtuse leidmisel põhivara bilansilist jääkmaksumust regulatsiooniperioodi lõpus. Kapitalikulu leidmisel kasutatakse raamatupidamises kajastuvat kulumit reguleeritavale varale.

Juhendi punktist 5.8 tulenevalt arvutatakse reguleeritav vara regulatsiooniperioodil alljärgnevalt:

$$RV = RV_r + KK,$$

kus:

- RV - reguleeritav vara;
 RV_r - reguleeritava põhivara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpus;
 KK - käibekapital.

Juhendi punkti 5.9 kohaselt võetakse käibekapitali arvestuse aluseks 5% regulatsiooniperioodi lubatud müügitulust, mis on keskmine monopoolsete ettevõtjate käibekapitali suurus raamatupidamises regulatsiooni rakendamise eelsel perioodil.

Juhendi punkti 5.1 kohaselt on kapitalikulu veeteenuse hinda lülitatav kulu, mis on seotud põhivara soetamisega. Juhendi punkti 5.2 kohaselt on kapitalikulu eesmärk põhivara soetamiseks tehtud kulutuste tagasiteenimine veeteenuse hinna kaudu põhivara kasuliku eluea vältel. Juhendi punkti 5.3 järgi arvestatakse kapitalikulu reguleeritavalt varalt. Kapitalikulu arvestatakse reguleeritava vara hulka kuuluvalt amortiseeruvalt põhivaralt.

Põhjendatud tulukus

Juhendi punkti 2.8 kohaselt on põhjendatud tulukus ärikasum, mis leitakse reguleeritava vara väärtuse ja põhjendatud tulunormi korrutisena. Juhendi punktist 6.2 tulenevalt arvutatakse põhjendatud tulukus alljärgnevalt:

$$PT = r_p \times RV;$$

kus:

- PT - põhjendatud tulukus;
 r_p - põhjendatud tulunorm (WACC);
 RV - reguleeritav vara.

KA kasutab Juhendi punkti 6.3 seisukohta, kus investeeritud varade tootlikkus ei ületa ettevõtte kaalutud keskmist kapitali hinda. Vastavalt Juhendi punktile 6.4 arvutatakse põhjendatud tulunorm WACC alljärgneva valemi alusel:

$$WACC = k_e \times \left(\frac{OK}{VK + OK} \right) + k_d \times \left(\frac{VK}{VK + OK} \right),$$

kus:

- k_e - omakapitali hind (%);
 k_d - võlakapitali hind (%);
 VK - võlakapitali osakaal (%);
 OK - omakapitali osakaal (%).

Juhendi punkti 6.5 kohaselt kasutab KA WACC'i arvutamisel kapitali struktuuri, millest 50% on võlakapital ja 50% omakapital, kuna selline kapitalistruktuur viitab jätkusuutliku ja stabiilse ettevõtja tunnustele tagades ka soodsa võlakapitali hinna. KA ei kasuta WACC'i kapitali struktuuri arvutamisel konkreetse ettevõtte bilansilisi andmeid.

KA on välja töötanud juhendmaterjali kaalutud keskmise kapitali hinna (WACC) leidmiseks kaugkütte-, elektri-, gaasi- ning vee-ettevõtjatele nimetusega „Juhend 2016.a kaalutud keskmise kapitali hinna leidmiseks (kehtib alates 27.06.2016; „käskkiri nr 1.1-2/16-009“, mis on avalikustatud KA veebilehel <http://www.konkurentsiamet.ee/?id=18324>. Nimetatud juhendi punkti 4 tabelis 7 on kajastatud **kaalutud keskmine kapitali hind (WACC) vee-ettevõtjatele 5,45%**, mille kujunemise aluseid kajastab alljärgnev Tabel 16.

Tabel 16 WACC arvestus

	WACC arvestus (%-des)	Vee-ettevõtjad
1	Nominaalne riskivaba 10-a Saksamaa võlakirja tulusus	1,47
2	Eesti riigiriski preemia	0,78
3	Ettevõtja võlakapitali riskipreemia	1,30
4	Võlakapitali hind	3,55
5	Nominaalne riskivaba 10-a Saksamaa võlakirja tulusus	1,47
6	Eesti riigiriski preemia	0,78
7	Tururiski preemia (McKinsey)	5,00
8	Beeta (võimenduseeta)	0,510
9	Beeta (võimendusega)	1,020
10	Omakapitali hind	7,35
11	Võla- ja omakapitali osakaal	0,5
12	Võla- ja omakapitali osakaal	0,5
13	WACC	5,45%

8.1. Raveni poolt veeteenuse osutamiseks kasutatav põhivara ja kapitalikulu

Alljärgnevalt annab KA hinnangu Raveni poolt soetatud veeteenusega seotud põhivara lülitamise kohta reguleeritava vara koosseisu.

Hinnataotluses esitas Raven andmed ettevõtja põhivarade soetus- ja jääkmaksumuste, investeeringute ja kapitalikulu summade kohta (vt Tabel 17). Kuna ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 ja Juhendi p 5.7 lähtuvalt kasutab KA reguleeritava vara arvestamisel ettevõtte omavahenditest ja kohustustest soetatud põhivara bilansilist jääkmaksumust, siis on alljärgnevas tabelis (vt Tabel 17) kajastatud ainult Raveni omavahendite ja laenukohustuste arvelt soetatud veeteenuse osutamiseks kasutatavate põhivarade arvestuse, mis ei sisalda **liitumistasude ja sihtfinantseerimise arvel teostatud investeeringuid**.

Tabel 17 Raveni veeteenuse osutamiseks kasutatav põhivara

rida		ühik	2013	2014	2015	2016	2017
1	Põhivara soetusmaksumus aasta alguses (va maa ja lõpetamata ehitised)	tuh €	1607,8	1607,8	1625,9	1631,6	1766,1
2	Põhivara jääkmaksumus aasta alguses (va maa ja lõpetamata ehitised)	tuh €	1499,0	1450,1	1420,5	1377,5	1467,3
3	Investeeringud	tuh €	0,0	18,2	5,6	176,4	37,0
4	Põhivara kulum (kapitalikulu)	tuh €	48,85	47,78	48,70	48,37	55,24
5	<i>Keskmine kapitalikulu norm*</i>	%	3,0	3,0	3,0	2,9	3,1
6	Ümber klassifitseerimine soetusmaksumuses	tuh €				-41,9	
7	Ümber klassifitseerimine jääkmaksumuses	tuh €				-38,1	
8	Põhivara soetusmaksumus aasta lõpus	tuh €	1607,8	1625,9	1631,6	1729,8	1803,1
9	Põhivara jääkmaksumus aasta lõpus	tuh €	1450,1	1420,5	1377,5	1430,8	1449,1
10	Lõpetamata ehitise maksumus aasta lõpus	tuh €					20,5
11	Maa maksumus aasta lõpus	tuh €					84,7
12	Põhivara jääkmaksumus maa ja lõpetamata ehitisega	tuh €					1554,3

* Keskmine kapitalikulu norm (rida 5) = kapitalikulu (rida 4) / [(põhivara soetusmaksumus aasta alguses (rida 1) + põhivara soetusmaksumus aasta lõpus (rida 8)) / 2] × 100.

Raveni poolt Hinnataotlusega esitatud andmed investeeringute kohta on esitatud käesoleva otsuse punktis 7. KA pidas käesoleva otsuse punktis 7 põhjendatuks Raveni poolt aastatel 2013–2017 teostatud/teostatavaid veeteenuse hinda lülitatavaid investeeringuid summas 257,7 tuh €, mistõttu on põhjendatud arvestada nimetatud investeeringud ka põhivara koosseisu.

Tabelist (vt Tabel 17) nähtub, et regulatsiooniperioodi alguses on Raveni omavahenditest ja laenukohustustest soetatud veeteenuse hinda lülitatud vara soetusmaksumus 1766,1 tuh € ning jääkmaksumus 1467,3 tuh € (vt Tabel 17 read 1 ja 2). Lisaks sellele on Raveni bilansis veeteenuse osutamiseks vajalikku vara, mis on soetatud sihtfinantseerimise vahenditest ja liitumistasudest ning mida ei ole kajastatud ülaltoodud tabelis. Regulatsiooniperioodi lõpus on sihtfinantseerimise vahenditest soetatud veeteenuse osutamiseks kasutatavate varade jääkmaksumus 1518,0 tuh € ja liitumistasudest finantseeritud vara jääkmaksumus 109,3 tuh €.

Raveni poolt veeteenuse hinda lülitatud kapitalikulu 55,24 tuh €

Hinnataotluse kohaselt soovib Raven veeteenuse hinda lülitada kapitalikulu summas 55,24 tuh €, millest 37,21 tuh € on võetud vee teenuse osutamiseks kasutatavate varade kapitalikulu ja 18,03 tuh € reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamiseks kasutatavate varade kapitalikulu.

KA seisukoht kapitalikulu 55,24 tuh € kohta

ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 ja 6 tulenevalt peab veeteenuse hind sisaldama investeeringuid ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni jätkusuutlikkuse tagamiseks, mida veeteenuse hinnas väljendab kapitalikulu. Juhendi punkti 5.7 kohaselt kasutatakse kapitalikulu leidmisel ettevõtte raamatupidamises kajastuvat kulumit reguleeritavale varale. Hinnataotluse kohaselt kujuneb kooskõlastatavasse veeteenuse hinda lülitatavaks veeteenusega seotud varadelt arvestatud kapitalikuluks regulatsiooniperioodil 55,24 tuh €. Veeteenuse osutamise seotud varade keskmiseks kapitalikulu normiks regulatsiooniperioodil kujuneb Raveni esitatud andmete kohaselt 3,1% (vt Tabel 17 rida 5 veerg 2017) ehk varade keskmiseks elueaks 32,3 aastat ($100 / 3,1 = 32,3$).

Hinnataotluses esitatud andmete kohaselt on Raveni raamatupidamises üldjuhul kasutatavad kuluminormid ja varade kasulikud eluead põhivaradele järgmised:

<u>Põhivara</u>	<u>Kuluminorm</u>	<u>Kasulik eluiga</u>
Võrgustikud ja torustikud	2,5%	40 aastat
Tootmishooned	2,5%	40 aastat
Reservuaarid ja mahutid	2,5%	40 aastat
Masinad ja seadmed	6,7%	14,9 aastat

Erisusi esineb vanade varade eluigades, kus on lähtunud vara eeldatavast järelejäänud elueast.

KA võrdles Hinnataotluse kohaselt Raveni raamatupidamises kasutatavaid varade eluigasid KIK-i poolt administreeritavate EL Ühtekuuluvusfondist toetatavate projektide Juhendmaterjal²⁸ kajastatud varade arvestuslike kasulike eluigadega (vt Tabel 18), mis olid aluseks aastatel 2011 – 2015 rahastatud investeeringute tasuvusanalüüside koostamisel.

²⁸ Keskkonnaministri 01.07.2009.a määruse nr 34 lisa 2 “Juhendmaterjal projekti teostatavusuuringu, finants- ja majandusanalüüsi ning keskkonnamõtjude eelhinnangu koostamiseks, kui projekti kaasrahastamise taotlus esitatakse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondile“ II osa p 10 kajastatud varade kasulikud eluead.

Tabel 18 KIK poolt soovitatud veeteenuse osutamisel kasutatavate varade eluead

		KIK soovitus (eluiga aastat)
1.	Võrgustikud, torustikud	40
2.	Tootmishooned	40
3.	Reservuaarid ja mahutid	40
4.	Masinad ja seadmed	15

Eelnevatest andmetest nähtub, et Raveni poolt kasutatavad varade kasulikud eluead on kas võrdsed või väga lähedased KIK poolt soovitatud eluigaadega.

Kuna Raven lähtub lähiminevikus soetatud põhivarade amortiseerimisel KIK Juhendmaterjali punktis 10 kajastatud varade arvestuslikest kasulikest eluigaadest ning varasemalt soetatud varade puhul nende eeldatavast kasutuseast, peab KA põhjendatuks Raveni poolt rakendatavaid kapitalikulunorme. Varasemalt soetatud varade puhul ei kasutatud kaasaegseid ehitusmaterjale, mistõttu on nende eluiga ka lühem.

Tulenevalt sellest, et KA on lugenud põhjendatuks kapitalikulunormid ja määratlenud Raveni omavahendite ja kohustuste arvel soetatud põhivara, millelt kapitalikulu leitakse (vt Tabel 17 rida 1 veerg 2017), loeb KA ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 ja 6 tulenevalt põhjendatuks Raveni omavahendite ja kohustuste arvelt soetatud põhivaradelt arvestatud kapitalikulu summas **55,24 tuh € lülitamist veeteenuse hinda** (s.h 37,21 tuh € võetud vee teenuse osutamiseks kasutatavate varade kapitalikulu ja 18,03 tuh € reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamiseks kasutatavate varade kapitalikulu).

Reguleeritav vara

Kontrollimaks ettevõtja poolt veeteenuse hinda lülitatava tulukuse suuruse põhjendatust peab KA Juhendi punktist 5.4 lähtuvalt leidma Raveni reguleeritava vara väärtuse.

Tabelist (vt Tabel 17 rida 12 veerg 2017) nähtub, et **Raveni omavahenditest ja laenukohustustest soetatud ning veeteenuse osutamiseks kasutatavate põhivarade jääkmaksumus 2017.a lõpus on 1554,3 tuh €**. Juhendi p 5.8 lähtuvalt leitakse reguleeritav vara liites regulatsiooniperioodi lõpu reguleeritava põhivara jääkmaksumusele käibekapitali väärtus. Lähtuvalt Juhendi p-st 5.9 on käibekapital 5% lubatud müügitulust.

Raveni 2017.a müügituluku kujuneb käesoleva otsuse kohaselt 275,00 tuh € (vt Tabel 1 rida 8), millest lähtuvalt on käibekapital 13,75 tuh € ($275,00 \times 5 / 100 = 13,75$). Seega kujuneb Raveni reguleeritava vara väärtus järgmiselt: põhivara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpus 1554,3 tuh € + käibekapital 13,75 tuh € = 1568,05 tuh €.

KA loeb põhjendatuks Raveni reguleeritava vara väärtuse summas 1568,05 tuh € (s.h 1056,33 tuh € võetud vee teenuse osutamisega ning 511,72 tuh € reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamisega seondult), kuna nimetatud suurus põhineb ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 kajastatul ega sisalda tarbijate liitumistasudest või sihtfinantseerimise abil soetatud vara.

8.2. Põhjendatud tulukus

Raveni poolt taotletav veeteenuse hinda lülitatud tulukus summas 85,46 tuh €

Raveni poolt esitatud Hinnataotluses soovib ettevõtja kooskõlastatavasse veeteenuse hinda lülitada tulukust summas 85,46 tuh €, sh tasusse võetud vee eest summas 57,57 tuh € ja tasusse reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest summas 27,89 tuh €.

KA seisukoht tulukuse 85,46 tuh € osas

Monopoolsete ettevõtete tulunorm peab olema piiratud, mida sätestab ka ÜVVKS § 14 lg 2 punkt 5 s.t, et veeteenuse hind peab olema kujundatud selliselt, et oleks tagatud põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt. Tulenevalt sellest on nii Euroopas kui ka mujal maailmas kujundatud üldtunnustatud hinnaregulatsiooni printsiibid, mille üheks eesmärgiks on eelkirjeldatud ettevõtjate tulukuse piiramine. Ilma tulukuse piiramiseta tekiks turgu valitseval vee-ettevõttele võimalus teenida tarbija arvelt ülikasumit ning tarbija peaks ilma regulaatori (antud juhul KA) sekkumiseta maksma kinni turgu valitseva ettevõtte võimaliku ülikasumi, sest tarbijal puudub teenusepakkuja osas alternatiivne valik. Raven on Harjumaal Raasiku vallas veeteenuseid pakkuv monopoolne ettevõtte, mistõttu tarbijatel puudub võimalus osta ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniteenust konkureerivatelt ettevõtjatelt.

ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 tulenevalt peab veeteenuse hind tagama põhjendatud tulukuse vee-ettevõtja poolt **investeeritud kapitalilt**. Investeeritud kapital ehk reguleeritav vara on Juhendi punktist 5.7 või 5.12 ja 5.8 tulenevalt ettevõtja raamatupidamises kajastatud reguleeritavas tegevuses kasutatava põhivara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpus, millele on lisatud käibekapital (vt otsuse p 8.1). Käesoleva otsuse punktis 8.1 on KA lugenud põhjendatuks Raveni reguleeritava vara väärtuse summas 1568,05 tuh €.

Juhendi punktist 6 lähtuvalt kontrollib KA ettevõtja poolt veeteenuse hinda lülitatava tulukuse põhjendatust, rakendades reguleeritava vara väärtusele 1568,05 tuh € põhjendatud tulunormi (WACC) 5,45%. Lähtuvalt Juhendi punktist 6 kujuneb põhjendatud tulukuseks **85,46 tuh €** (reguleeritav vara 1568,05 tuh € × WACC 5,45% = 85,46 tuh €). Raven on Hinnataotluses soovinud lülitada veeteenuse hinda tulukust summas **85,46 tuh €**, mis ei ületa Juhendi punkti 6 põhimõtete kohaselt arvatud põhjendatud tulukuse summat **85,46 tuh €**.

ÜVVKS § 14 lg-s 10 on sätestatud, et juhul, kui ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamiseks on saadud toetust riiklikest või Euroopa Liidu vahenditest, nii nagu see on toimunud Raveni puhul, tuleb veeteenuse hinna kooskõlastamisel kontrollida, kas veeteenuse hind tagab tagastamatu abi saamiseks võetud kohustuste täitmise (Juhendi p 7.4).

KA koostas tabeli (vt Tabel 19) kontrollimaks, kas Raveni poolt taotletav müügitulu on piisav tagamaks vee-ettevõtjale positiivset vaba kassavoogu ÜVVKS § 14 lg 10 tulenevate, mõistlikel tingimustel võetud finantskohustuste katmiseks.

Tabel 19 Vaba raha

		Summa
1	Vee erikasutusõiguse tasu	10,13
2	Saastetasu	2,14
3	Elektrienergia kulu	27,18
4	Tööjõukulud	49,01
5	Muud tegevuskulud	45,84
6	Laenukohustused	26,67
7	Põhjendatud väljaminev kassavoog regulatsiooniperioodil (ridade 1-5 summa)	160,97
8	Müügitulu kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hinnaga (sissetulev kassavoog)	275,00
9	Vaba raha	114,03

Tabelist (vt Tabel 19) selgub, et Raveni müügitulu kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hinnaga on 275,00 tuh € (vt Tabel 19 rida 8). Samas on ettevõtte põhjendatud kulutuste ja laenukohustuste summa kokku 160,97 tuh € (vt Tabel 19 rida 7) s.h veeteenusega seotud laenukohustuste katmiseks minev summa 26,7 tuh € (vt Tabel 19 rida 6). Seega on vee-

ettevõtjale tagatud läbi veeteenuse hinna peale põhjendatud kulude ja laenukohustuste kandmist vaba raha 114,03 tuh € (vt Tabel 19 rida 9).

Raveni poolt kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hind tagab müügitulu, mis võimaldab ÜVVKS § 14 lg 2 ning ÜVVKS § 14 lg 10 täitmist, kuna veeteenuse hinnaga on tagatud põhjendatud kulude katmine, mõistlikel tingimustel võetud finantskohustuste tagasimaksmine (vt Tabel 19 rida 5) ning vee-ettevõtjale jääb vaba raha 114,03 tuh € (vt Tabel 19 rida 9) ettevõtte jätkusuutlikuks majandustegevuseks.

KA on kontrollinud ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 tulenevalt, et veeteenuse hinnas kajastub tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt põhjendatud ulatuses (85,46 tuh €) ja jõudnud järeldusele, et Raveni poolt taotletud veeteenuse hind tagab ÜVVKS § 14 lg 10 täitmise (vaba raha summas 114,03 tuh €).

9. Veeteenuse hind

Juhendi punkti 7.1 järgi on veeteenuse hindade arvutamise aluseks lubatud müügitulu regulatsiooniperioodil ($T_{lubatud}$). Juhendi punkti 7.2 kohaselt lülitatakse veeteenuse hindadesse alljärgnevad kulud:

- 1) tegevuskulud;
- 2) kapitalikulu;
- 3) põhjendatud tulukus.

Juhendi punktist 7.3 tulenevalt kujuneb lubatud müügitulu alljärgneva võrrandi alusel:

$$T_{lubatud} = TK + A + PT,$$

kus:

- $T_{lubatud}$ - lubatud müügitulu;
 TK - tegevuskulud;
 A - kapitalikulu;
 PT - põhjendatud tulukus.

Juhendi punkti 7.5 järgi peab lubatud müügitulu jagamine erinevate veeteenuste vahel olema põhjendatud ja vastama alljärgnevale võrrandile:

$$T_{lubatud} = \sum T_{lubatud_n},$$

kus:

- $T_{lubatud}$ - vastava veeteenuse lubatud müügitulu;
 n - veeteenus.

Tulenevalt Juhendi punktist 7.6 leitakse lubatud müügitulu alusel konkreetsed veeteenuse hinnad järgmiselt:

$$hind_n = \frac{T_{lubatud_n}}{m_n} \text{ (€/m}^3\text{)}$$

kus:

- $T_{lubatud_n}$ - vastava veeteenuse lubatud müügitulu regulatsiooniperioodil;
 m_n - vastava ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni teenuse müügimaht regulatsiooniperioodil;
 $hind_n$ - vastava veeteenuse hind regulatsiooniperioodil.

Metoodika p 2.12 kohaselt on regulatsiooniperiood 12-kuuline periood, mille kulud ja põhjendatud tulukus on aluseks hindade arvutamisel.

Käesoleva otsuse punktis 5 on KA põhjendatuks lugenud Raveni poolt prognoositud müügi- mahud, punktis 6 tegevuskulud ning punktis 8 Raveni kapitalikulu ja tulukuse, mille põhjal kujunevad kaalutud keskmised veeteenuse hinnad alljärgnevas tabelis kajastatuks (vt Tabel 20).

Tabel 20 Veeteenuse hinna kujunemine

	Veeteenuse hind	ühik	Tasu võetud vee eest	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest	KOKKU
1	Müügimaht	tuh m ³	76,53	52,72	129,25
2	Mittekontrollitavad kulud	tuh €	10,13	2,14	12,27
3	Vee erikasutusõiguse tasu	tuh €	10,13		10,13
4	Saastetasu	tuh €		2,14	2,14
5	Kontrollitavad kulud	tuh €	55,75	66,28	122,03
6	Kulu elektrienergiale	tuh €	9,37	17,81	27,18
7	Tööjõukulud	tuh €	28,50	20,51	49,01
8	Muud tegevuskulud	tuh €	17,88	27,96	45,84
9	Kapitalikulu	tuh €	37,21	18,03	55,24
10	Põhjendatud tulukus	tuh €	57,57	27,89	85,46
11	Lubatud müügitulu	tuh €	160,66	114,34	275,00
12	Kaalutud keskmine veeteenuse hind	€/m³	2,10	2,17	

KonKS § 18¹ on sätestatud eri- või ainuõigust või olulist vahendit omava ettevõtja kohustus pidada eraldi arvestust iga toote või teenusega seotud tulude ja kulude kohta, lähtudes järjepidevalt kohaldatavatest ja objektiivselt põhjendatud arvestuspõhimõtetest, mis tuleb selgelt kindlaks määrata ettevõtja sise-eeskirjades. Tulude ja kulude arvestus peab võimaldama hinnata, kas ettevõtja toote või teenuse hind on mõistlikus vahekorras toote või teenuse väärtusega.

ÜVVKS § 7² lg 1 kohaselt peab vee-ettevõtja lisaks KonKS §-s 18¹ sätestatud nõude täitmisele pidama oma raamatupidamises kulude kohta eraldi arvestust järgmiste tegevuste kaupa:

- 1) veevarustus;
- 2) reovee ärajuhtimine ja puhastamine;
- 3) sademe- ja dreenaarivee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimine;
- 4) käesoleva lõike punktides 1–3 nimetatud tegevustega seotud lisateenused;
- 5) liitumistasud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise eest;
- 6) muu tegevus.

KonKS § 18¹ ja ÜVVKS § 7² lg 1 täitmine vee-ettevõtja poolt võimaldab KA-l hinnata, kas iga teenuse osutamiseks tehtavad kulud saavad kaetud vastava teenuse hinnaga.

Raven on veeteenuste hinnad kujundanud järgmiselt:

- 1) Vee erikasutusõiguse tasu on Raven täies ulatuses lülitanud tasusse võetud vee eest. Kuna vee erikasutusõiguse tasu on otseselt seotud võetud vee teenuse osutamisega ning iga teenuse osutamiseks tehtud kulu peab kajastuma vastava teenuse hinnas, siis peab KA põhjendatuks vee erikasutusõiguse tasu lülitamist tasusse võetud vee eest.
- 2) Saastetasu kulu on Raven täies ulatuses lülitanud tasusse reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest. Kuna saastetasu on otseselt seotud reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse

osutamise ja iga teenuse osutamiseks tehtud kulu peab kajastuma vastava teenuse hinnas, siis peab KA põhjendatuks saastetasu kulu lülitamist tasusse reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest.

- 3) Elektrienergia kulu on Raven jaganud võetud vee teenuse ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse vahel võttes aluseks konkreetse teenuse osutamiseks kasutatavate tarbimispunktide elektrienergia kulu. Elektrienergia kulu, mida kasutatakse üheaegselt mitme veeteenuse osutamiseks (näiteks juhtimisega seotud elektrienergia kulu kontoris), on vee-ettevõtja jaganud erinevate veeteenuste vahel vastavalt konkreetse veeteenuse osutamise seotud tööaja proportsioonile. KA peab põhjendatuks Raveni poolt kasutatud elektrikulu jagamise põhimõtteid, sest:
  - a) põhjendatud on võetud vee teenuse osutamise seotud objektide elektrikulu lülitamine tasusse võetud vee eest, kuna iga teenuse osutamiseks tehtav kulu peab leidma katet läbi selle teenuse hinna;
  - b) põhjendatud on otseselt reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamise seotud objektide elektrikulu lülitamine reovee ärajuhtimise ja puhastamise tasusse, kuna iga teenuse osutamiseks tehtav kulu peab leidma katet läbi selle teenuse hinna;
  - c) põhjendatud on üldise elektrienergia kulu jagamine veeteenuste vahel tööaja proportsioonist lähtuvalt, kuna see näitab, kui palju on vaja üldist ressursi vastavasse valdkonda lülitada.
- 4) Tööjõukulud on Raven lülitanud konkreetse veeteenuse hinda vastavalt sellele, millise teenuse osutamiseks töötaja on tööaega kasutanud. Tööjõukulud, mida teostatakse üheaegselt mitme veeteenuse osutamiseks (sh üldjuhtimise tööjõukulud²⁹) on vee-ettevõtja jaganud erinevate veeteenuste vahel vastavalt teatava veeteenuse osutamise seotud tööaja proportsioonile. KA peab põhjendatuks Raveni tööjõukulude arvestamise ja jagamise põhimõtteid, kuna iga teenuse osutamiseks tehtud kulu peab kajastuma vastava teenuse hinnas ning üheaegselt mitme teenuse osutamiseks tehtavad kulud on põhjendatud jagada sellisest põhimõttest lähtudes, mis kõige paremini näitab, kui palju on vaja üldist ressursi vastavasse valdkonda lülitada.
- 5) Raven on muudes tegevuskuludes sisalduvad kulud jaganud vastavalt sellele, millise teenuse osutamiseks kulu tehti. Muud tegevuskulud, mida teostatakse üheaegselt mitme veeteenuse osutamiseks (sh üldjuhtimise tegevuskulud) on vee-ettevõtja jaganud erinevate veeteenuste vahel konkreetse veeteenuse tööaja proportsiooni alusel. KA peab põhjendatuks Raveni poolt kasutatud muude tegevuskulude jagamise põhimõtteid, kuna iga teenuse osutamiseks tehtud kulu peab kajastuma vastava teenuse hinnas ning üheaegselt mitme teenuse osutamiseks tehtavad kulud on põhjendatud jagada sellisest põhimõttest lähtudes, mis kõige paremini näitab, kui palju on vaja üldist ressursi vastavasse valdkonda lülitada.
- 6) Kapitalikulu on Raven jaganud võetud vee teenuse ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse vahel võttes aluseks konkreetse teenuse osutamiseks kasutatavate varade kapitalikulu. Üheaegselt mitme veeteenuse osutamise seotud varade kapitalikulu on jagatud erinevate veeteenuste vahel lähtudes tööaja proportsioonist erinevate veeteenuste vahel. KA peab põhjendatuks Raveni poolt kasutatud kapitalikulu jagamise põhimõtteid, kuna iga teenuse osutamiseks kasutatava varaga seotud kulu peab kajastuma vastava teenuse hinnas.

---

²⁹ Üldjuhtimise kulu on samaaegselt ettevõtja kõigi tegevusalade jaoks tehtav kulu nagu näiteks juhtimiskulu (ettevõtte juht), raamatupidamiskulu jne.

- 7) Tulukuse on Raven jaganud võetud vee teenuse ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse vahel lähtudes konkreetse teenusega seotud reguleeritava vara väärtusest. Üheaegselt mitme teenuse osutamisega seotud varadelt arvestatud põhjendatud tulukus on jagatud erinevate veeteenuste vahel vastava veeteenuse osutamisega seotud tööaja proportsiooni alusel kuna tööaja proportsioon näitab kõige paremini kui palju on vaja üldist vara vastava veeteenuse osutamiseks kulutada. KA peab põhjendatuks Raveni poolt kasutatud tulukuse jagamise põhimõtteid, kuna iga teenuse osutamiseks kasutatav vee-ettevõtja omavahenditest ja laenukohustustest soetatud vara peab võimaldama tagada põhjendatud tulukuse.

Kokkuvõtvalt on KA seisukohal, et Raven on jaganud ÜVVKS § 14 lg 2 alusel kujundatud lubatud müügitulu erinevate veeteenuste vahel lähtudes ÜVVKS § 7² lg 1 ja KonkS § 18¹. Konkreetse veeteenuse müügitulu jagamisel KA poolt põhjendatuks loetud müügituluhuga on saadud konkreetne veeteenuse hind (vt Tabel 20 rida 12).

9.1. Tasu võetud vee ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest füüsilistele isikutele ja juriidilistele isikutele

ÜVVKS § 14 lg 4 tulenevalt ei tohi veeteenuse hind olla eri klientide või nende gruppide suhtes diskrimineeriv. Diskrimineerivaks tuleb lugeda hinda, mis on erinev füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kuna ei vasta eelpool viidatud võrdse kohtlemise põhimõttele.

ÜVVKS § 16 lg 11 kohaselt, kui kohalik omavalitsus on kehtestanud füüsilistele isikutele väiksema hinna kui juriidilistele isikutele, siis kohustub vee-ettevõtja viima rakendatavad hinnad kooskõlla võrdse kohtlemise nõuetega nii, et aastane muutus füüsilise isiku ja juriidilise isiku hindade erinevuses ei oleks suurem kui 1/15 vee-ettevõtja poolt rakendatavate hindade erinevusest seisuga 31.10.2010.

Raasiku Vallavalitsus oli 29.09.2008 määrusega nr 4 kehtestanud ÜVVKS 2010.a 31. oktoobrini kehtinud redaktsiooni § 14 alusel Raveni tegevuspiirkonnas füüsilistele isikutele väiksemad veeteenuse hinnad kui juriidilistele isikutele alljärgnevalt:

Tabel 21 Raasiku Vallavalitsuse 29.09.2008 määrusega nr 4 kehtestatud hinnad

rida			Majandus- joogivesi	Heitvee ärajuhtimine
1	Füüsilistele isikutele	€/m ³	0,65	0,68
2	Juriidiliste isikutele	€/m ³	0,71	1,03

KA on varasemalt Raveni tegevuspiirkonnas kooskõlastanud füüsilistele ja juriidilistele isikutele tasandatud hinnavahega tasud võetud vee ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse eest kahel korral: 28.12.2011 otsusega nr 9.1-3/11-011 ja 30.05.2013 otsusega nr 9.1-3/13-010. Käesolevas Raveni poolt esitatud Hinnataotluses **kahandab vee-ettevõtja füüsiliste ja juriidiliste isikute veeteenuse hindade vahet kolmandat korda.**

Hinnavahe kahandamiseks on KA välja töötanud tabeli „Soovituslik mudel veeteenuse hinnavahe tasandamiseks“³⁰. Sisestades mudelisse:

³⁰ Avaldatud KA koduleheküljel: <http://www.konkurentsiamet.ee> rubriigis Regulatsiooniteenistus/ Vesi/ Hinnaregulatsioon/ Hinna kooskõlastamise meetodid ja juhendid / „Soovituslik mudel veeteenuse hinnavahe tasandamiseks“.

- 1) kohaliku omavalitsuse poolt ÜVVKS 2010.a 31. oktoobrini kehtinud redaktsiooni § 14 alusel kehtestatud veeteenuse hinnad (tasu võetud vee ning tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest) füüsilistele ja juriidilistele isikutele (vt Tabel 21);
- 2) võetud vee ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse prognoositud müügimahud hinna arvutamise aluseks oleval 12 kuul (regulatsiooniperioodil, vt käesoleva otsuse p 5) sellesse ritta mitmendat korda hinnavahet kahandatakse (hinda kooskõlastatakse);
- 3) võetud vee ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse kaalutud keskmised hinnad, mis on leitud hinna arvutamise aluseks oleva 12 kuu (regulatsiooniperioodi) põhjendatud müügimahtude ja lubatud müügitulu (s.t tegevuskulude, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse) alusel (vt käesoleva otsuse p 9 Tabel 20);

on võimalik leida ÜVVKS § 16 lg 11 kohaselt tasandatud hinnavahega tasu võetud vee ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse eest nii füüsilistele kui ka juriidilistele isikutele (vt Lisa 1).

Selleks lahendatakse KA poolt väljatöötatud mudelis järgnev võrrandisüsteem:

$$\begin{cases} K = \frac{x \times Fm + y \times Jm}{Fm + Jm} \\ y - x = Hv \end{cases}$$

kus:

- x - veeteenuse tasu füüsilistele isikutele,
- y - veeteenuse tasu juriidilistele isikutele,
- K - kaalutud keskmine veeteenuse hind (vt Tabel 20 rida 12),
- Fm - füüsiliste isikute veeteenuse müügimaht,
- Jm - juriidiliste isikute veeteenuse müügimaht,
- Hv - hinnavahe juriidiliste ja füüsiliste isikute veeteenuse hindade vahel vastava kooskõlastamise järel³¹.

Lahendades võrrandisüsteemi eraldi iga konkreetse veeteenuse tasu (tasu võetud vee eest; tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest) korral, mille puhul kehtisid 31.10.2010 seisuga füüsilistele isikutele madalamad veeteenuse hinnad kui juriidilistele isikutele, saame tulemuseks järgnevas tabelis (vt Tabel 22) kajastatud hinnad (vt ka Lisa 1).

Tabel 22 Tasu võetud vee eest ning tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest füüsilistele isikutele ja juriidilistele isikutele

rida	Veeteenus	ühik	füüsilised isikud	juriidilised isikud
1	Tasu võetud vee eest	€/m ³	2,09	2,14
2	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest	€/m ³	2,11	2,39

ÜVVKS § 14¹ lg 3, ÜVVKS § 14 lg 6, ÜVVKS § 14 lg 2 ja ÜVVKS § 16 lg 11 tulenevalt on põhjendatud tabelis (vt Tabel 22) kajastatud veeteenuse hinnad juriidilistele ja füüsilistele isikutele.

³¹ Võrrandisüsteemis kasutatav hinnavahe võrdub hindade erinevus seisuga 31.10.2010, millest on lahutatud hinnavahe kahandamise kordade arvu kordselt 1/15 hindade erinevusest seisuga 31.10.2010. Käesoleva otsuse puhul 3/15 kohaliku omavalitsuse poolt kehtestatud hindade erinevusest seisuga 31.10.2010.

10. Lubatud müügitulu kooskõlastatavate veeteenuste hindadega

Vastavalt Juhendi punktile 7.5 kontrollib KA, et erinevate veeteenuste osutamise eest saadav tulu kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hinnaga ei ületa ÜVVKS § 14 lg 2 alusel leitud lubatud müügitulu.

Tabel 23 Veeteenuse müügitulu regulatsiooniperioodil

rida		Müügimaht (tuh m ³)	Veeteenuse hind (€/m ³)	Müügitulu (tuh €)
1	Tasu võetud vee eest füüsilistele isikutele	67,6	2,09	141,2
2	Tasu võetud vee eest juriidilistele isikutele	9,0	2,14	19,2
3	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest füüsilistele isikutele	41,2	2,11	87,0
4	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest juriidilistele isikutele	11,5	2,39	27,5
5	KOKKU MÜÜGITULU			274,9
6	Lubatud müügitulu			275,0

KA on kontrolli tulemusena leidnud, et erinevate veeteenuste hindadega saadav planeeritav tulu 274,9 tuh € (vt Tabel 23 rida 5) ei ületa ÜVVKS § 14 lg 2 alusel kujunenud lubatud müügitulu 275,0 tuh € (vt Tabel 23 rida 6 ja Tabel 20 rida 11 veerg Kokku).

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes KonkS § 18¹; ÜVVKS § 7² lg 1, 2, 3; ÜVVKS § 14; ÜVVKS § 14², ÜVVKS § 16 lg 11 ja Juhendist

otsustan:

Kooskõlastada OÜ Raven poolt kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hinnad alljärgnevalt:

tasu võetud vee eest füüsilistele isikutele	2,09 €/m³
tasu võetud vee eest juriidilistele isikutele	2,14 €/m³
tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest füüsilistele isikutele	2,11 €/m³
tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest juriidilistele isikutele	2,39 €/m³

Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest kehtib OÜ Raven klientidele, kelle poolt ühiskanalisatsiooni juhitava reovee kontsentratsioon ei ületa ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas (Raasiku Vallavolikogu 14.05.2013 määruses nr 8 „Raasiku valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskiri“ osundatud maksimaalseid piirväärtuseid, vt Tabel 3 veerg „Reostusnäitaja piirväärtus“).

Lähtuvalt ÜVVKS § 14¹ lg 1 **määrab vee-ettevõtja** vastavalt ÜVVKS § 14² **kooskõlastatud veeteenuse hinna 60 päeva jooksul pärast hinna kooskõlastamise otsuse vastuvõtmist** ja avalikustab selle vähemalt 30 päeva enne hinna kehtima hakkamist kohaliku omavalitsuse üksuse või vee-ettevõtja veebilehel ning üks kord vähemalt ühes kohalikus või maakonna ajalehes.

Tulenevalt ÜVVKS § 14² lg 6 on vee-ettevõtja kohustatud jälgima oma tegevusest sõltumatuid asjaolusid, mis mõjutavad veeteenuse hinda, ning teavitama Konkurentsiametit hiljemalt 30 päeva jooksul arvates asjaolu ilmumisest, mis võib mõjutada veeteenuse hinda rohkem kui 5 protsendi võrra. Konkurentsiamet otsustab 30 päeva jooksul sellise teabe saamisest arvates, kas ja millise tähtaja jooksul peab vee-ettevõtja esitama uue hinnataotluse.

Käesoleva otsusega mittenõustumisel on ettevõtjal õigus esitada 30 päeva jooksul arvates käesoleva otsuse teatavaks tegemisest vaie Konkurentsiametile või kaebus otsuse tühistamiseks halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Külli Haab
regulatsiooniteenistuse juhataja- peadirektori asetäitja

Lisa 1 Füüsiliste ja juriidiliste isikute võetud vee ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse hinnavahe kahandamine (1 leheküljel)

Lisa 1 Füüsiliste ja juriidiliste isikute võetud vee ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse hinnavahe kahandamine

	Müügimaht füüsilistele isikutele (tuh m ³)	Müügimaht juriidilistele isikutele (tuh m ³)	Kaalutud keskmine hind (€/m ³)	Hind füüsilistele isikutele (€/m ³)	Hind juriidilistele isikutele (€/m ³)	Hinnavahe kontroll	Hinnavahe kahandamine	Hinnavahe
TASU VÕETUD VEE EEST								
31.10.2010				0,650	0,710	0,060	0,004	0,060
Konkurentsiameti 28.12.2011 otsus nr 9.1-3/11-011	67,00	9,00	1,41	1,40	1,456	0,056	0,004	0,056
Konkurentsiameti 30.05.2013 otsus nr 9.1-3/13-010	65,50	9,00	1,67	1,66	1,72	0,052	0,004	0,052
Käesolev otsus	67,57	8,96	2,10	2,09	2,14	0,048	0,004	0,048
TASU REOVEE ÄRAJUHTIMISE JA PUHASTAMISE EEST								
31.10.2010				0,680	1,030	0,350	0,023	0,350
Konkurentsiameti 28.12.2011 otsus nr 9.1-3/11-011	40,10	11,60	1,36	1,29	1,61	0,327	0,023	0,327
Konkurentsiameti 30.05.2013 otsus nr 9.1-3/13-010	39,80	11,50	1,94	1,87	2,18	0,303	0,023	0,303
Käesolev otsus	41,22	11,50	2,17	2,11	2,39	0,280	0,023	0,280